

Projekt na zvýšení efektivnosti prostředků vynakládaných na IT ve veřejném sektoru

Bc. Tomáš Kaplan

Diplomová práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tomáš Kaplan**
Osobní číslo: **M120046**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Projekt na zvýšení efektivity prostředků vynakládaných na IT ve veřejném sektoru**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Definujte cíle a metody práce včetně základních pojmů ve veřejném sektoru.
- Zpracujte rešerši příslušné odborné literatury a uveďte dotčenou legislativu.

II. Praktická část

- Proveďte analýzu využívání nástrojů IT ve vybraných institucích veřejného sektoru včetně jejich nákladovosti.
- Navrhněte možnosti řešení na proprietární a open source platformě a proveďte ekonomickou analýzu a vyhodnocení vhodnosti těchto variant.
- Na základě výše uvedených analýz navrhněte projekt na zvýšení efektivity prostředků vynakládaných na IT ve veřejném sektoru.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BOARDMAN, Anthony, E. Cost-benefit analysis: concepts and practice. 2. vyd. Upper Saddle River: Prentice Hall, 2001, 526 s. ISBN 0-13-087178-8.
GHOSH, Rishab Aiyer. Economic impact of FLOSS on innovation and competitiveness of the EU ICT sector. Maastricht: UNU-MERIT, 2006, 287 s.
JABLONSKÝ, Josef. Operační výzkum - kvantitativní modely pro ekonomické rozhodování. 3. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007, 320 s. ISBN 978-80-86946-44-3.
OCHRANA, František. Hodnocení veřejných projektů a zakázek. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004, 195 s. ISBN 80-7357-033-5.
REKTORÍK, Jaroslav. Ekonomika veřejného sektoru. 2., přepracované vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2001, s. 166-175. ISBN 80-210-2550-6.

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 17. února 2014
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2014

Ve Zlíně dne 17. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odporá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

30. 4. 2014

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce „Projekt na zvýšení efektivnosti prostředků vynakládaných na IT ve veřejném sektoru“ se zabývá problematikou open source software ve vztahu k neziskovému sektoru. Snaží se ukázat ekonomické přínosy používání tohoto typu software v institucích neziskového sektoru a to jak veřejného, tak soukromého. Praktická část poskytuje výsledky dotazníkového šetření v neziskovém sektoru a v závěru práce je nastíněn projekt, který realizuje implementaci a školení open source nástrojů do institucí neziskového sektoru.

Klíčová slova:

Neziskový sektor, veřejná správa, software, open source software, obce, projekt.

ABSTRACT

This diploma thesis "A Project to Improve the Effectiveness of Funds Spent on IT in the Public Sector" deals with open source software in relation to the non-profit sector. It tries to show the economic benefits of using this type of software in the non-profit sector institutions, both public and private. The practical part provides results of a survey conducted in the non-profit sector. Also a project of implementation and deployment of open-source software tools for non-profit institutions is presented.

Keywords:

Non-profit sector, public administration, software, open source software, the project.

Děkuji vedoucímu své práce, doc. RNDr. Oldřichu Hájkovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a podporu. Dále děkuji respondentům dotazníkového šetření, kteří poskytli data pro tuto práci.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 CÍLE A METODY PRÁCE.....	11
1.1 CÍLE PRÁCE	11
1.2 METODY PRÁCE.....	11
2 VYMEZENÍ PROBLEMATIKY.....	13
2.1 VYMEZENÍ SUBJEKTŮ ZKOUMÁNÍ	13
2.2 ÚVOD DO PROBLEMATIKY OPEN SOURCE SOFTWARE.....	20
2.2.1 Definice Open Source	20
2.2.2 Ostatní typy licencí	21
2.2.3 Druhy licencí open source software	23
2.2.4 Rodina BSD licencí.....	24
2.2.5 General Public License v3	25
2.2.6 Srovnání licencí GPLv3 a BSD.....	26
2.2.7 Rešerše odborné literatury.....	26
2.3 DOTČENÁ LEGISLATIVA.....	27
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
3 ANALÝZA VYUŽÍVÁNÍ NÁSTROJŮ IT VE VYBRANÝCH INSTITUCÍCH	31
4 NÁVRH ŘEŠENÍ	37
4.1 POPIS JEDNOTLIVÝCH ORGANIZACÍ.....	38
4.2 OPEN SOURCE PLATFORMA.....	40
4.3 KOMBINACE OPEN SOURCE A PROPRIETÁRNÍCH ŘEŠENÍ.....	42
5 EKONOMICKÁ ANALÝZA	44
5.1 TCO.....	47
5.2 POSOUZENÍ VARIANT.....	47
5.3 ZÁVĚR EKONOMICKÉ ANALÝZY.....	50
6 PROJEKT „ZVÝŠENÍ EFEKTIVNOSTI PROSTŘEDKŮ VYNAKLÁDANÝCH NA IT VE VEŘEJNÉM SEKTORU“.....	51
6.1 CÍLE PROJEKTU	51
6.2 ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI	51
6.3 POPIS CÍLOVÉ SKUPINY	51
6.4 ZAPOJENÍ A MOTIVACE CÍLOVÉ SKUPINY	52
6.5 PŘÍNOS PRO CÍLOVOU SKUPINU.....	52
6.6 RIZIKA PROJEKTU	52
6.7 POPIS OPATŘENÍ NA ELIMINACI NEBO ODSTRANĚNÍ RIZIK	53
6.7.1 R1 - Neochota vedoucích představitelů organizací řešit situaci zastaralého software přechodem na nový software.....	53
6.7.2 R2 - Neochota vedoucích představitelů organizací používat open source technologie.....	53

6.7.3	R3 - Neochota zaměstnanců k práci s open source nástrojům	53
6.7.4	R4 - Zastavení vývoje některého z open source nástrojů.....	53
6.7.5	R5 - Změna licenční a cenové politiky proprietárních nástrojů a jejich výrazné zlevnění.....	54
6.7.6	R6 - Změna legislativy neumožňující používat otevřené licence a software	54
6.8	KLÍČOVÉ AKTIVITY	54
6.8.1	KA1 – Presentace open source pro představitele neziskových organizací	54
6.8.2	KA2 – Školení uživatelů	55
6.8.3	KA3 – Konzultace.....	55
6.8.4	KA4 – Migrace na open source software	55
6.8.5	KA5 – Konference	56
6.9	PROJEKTOVÝ TÝM	56
6.9.1	Projektový manažer.....	56
6.9.2	Finanční manažer, účetní	57
6.9.3	Lektor OS Linux	57
6.9.4	Lektor LibreOffice	58
6.9.5	Lektor grafických programů	58
6.9.6	Pracovník Helpdesku, e-Learningu, Konzultant	58
6.10	VÝSTUPY PROJEKTU	59
6.11	ROZPOČET PROJEKTU	60
6.12	HARMONOGRAM PROJEKTU	64
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	67
	SEZNAM OBRÁZKŮ	70
	SEZNAM TABULEK.....	71
	SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

Problematikou informačních a telekomunikačních technologií ve veřejném sektoru se nezabývá velké množství autorů, ačkoliv je tato oblast jednou z klíčových pro kvalitní poskytování služeb občanům.

Informační technologie jsou dnes naprostou samozřejmostí i ve veřejném sektoru. Fenomén open source software, a v posledním roce i open source hardware, získává velké množství příznivců už i mezi obyčejnými uživateli počítačů. Dříve to byla doména především IT odborníků. V posledních cca 5 letech lze zaznamenat nárůst běžných uživatelů používající open source operační systémy a kancelářské aplikace a lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat s ukončením podpory operačního systému Microsoft Windows XP. V soukromé sféře bude tento trend podpořen především v závislosti na pronikání počítačových her do prostředí OS Linux.

Motivací k napsání této práce a zabýváním se této problematiky byla účast na několika odborných IT konferencích zaměřených na svobodný software a účast na několika diskusích právě ohledně problematiky open source nástrojů ve veřejném sektoru. Často na těchto diskusích zaznívají názory, že open source je zadarmo, tak proč jej úřady, potažmo obce nepoužívají, že by uspořily značné finanční prostředky.

Tato práce je rozdělena do dvou částí. V teoretické části je popsán neziskový sektor jako oblast zkoumání a dále jsou zde popsány typy licencí, které používá svobodný software. Tyto typy licencí nejsou všechny, ale jsou vybrány ty nejpoužívanější, tedy licence GNU/GPL a BSD. Kompletní texty těchto licencí obsahuje Příloha II a Příloha III.

V Praktické části je nejprve provedena analýza dotazníkového šetření a následně navrženy alternativní kombinace software pro možné použití ve vybraných subjektech neziskového sektoru. Na těchto kombinacích software je provedena finanční modelace pomocí ukazatele Total Cost of Ownership a poté jsou jednotlivé varianty porovnány a provedena doporučení.

Poslední kapitola práce se zabývá konkrétním projektem, jak závěry z návrhové části práce uvést do praxe. Projekt je koncipován jako měkký projekt zabývající se především školením uživatelů a prezentací pro představitele organizací neziskového sektoru. Mimo tyto školící aktivity je v projektu věnován prostor odbornému poradenství vlastním implementacím svobodného software se organizací neziskového sektoru.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CÍLE A METODY PRÁCE

1.1 Cíle práce

Neziskový sektor je odvětví národního hospodářství, které primárně negeneruje zisk, ale uspokojuje cíle, za kterými byly jednotlivé organizace tohoto sektoru zřízeny. Jeho součástí jsou jednak subjekty veřejné (obce, školy, apod.), ale také subjekty soukromé (spolky, nadace,...). Tyto organizace plní určité cíle a poslání a ke své činnosti potřebují i výpočetní techniku. Míra jejího využití je různá pro jednotlivé organizace různá. Jsou organizace, které používají počítače jako „psací stroj“ a „kalkulačku“, jiné používají velmi sofistikovaný software. Náklady na pořízení nové ICT techniky za posledních 10 let významně klesly, ale i tak jsou pro mnoho organizace tyto výdaje podstatnou částí rozpočtu, a proto používají software jednak zastaralý, případně jej používají nelegálně.

Cílem práce je tedy pokusit se najít odpověď na otázku, zda a jakým subjektům neziskového sektoru se vyplatí využívat open source software, případně kombinaci proprietárního a open source software, a pokud ano tak na určitých vzorových subjektech toto dokázat pomocí některého z ekonomických nástrojů.

Tato zjištění budou opřena o dotazníkové šetření, které má za cíl posbírat vstupní data pro následnou analýzu a návrh open source platformy. Na základě těchto dat bude navržen projekt, jehož cílem bude implementace open source software a školení.

1.2 Metody práce

Má diplomová práce využívá především metody studia písemných pramenů, dotazníku, ekonomické analýzy a návrhu řešení založeném na výsledcích dotazníkového šetření a znalostí problematiky open source systémů.

Studium písemných pramenů

Ve své práci budu využívat studia písemných pramenů a to v jak papírových tak i elektronických. Při studiu písemných pramenů jde o studium informací, jejichž sběr byl již z jiných důvodů proveden dříve, a při vlastním výzkumu se jedná už jen o sekundární (druhotné) zpracování tohoto materiálu.

Dotazník

Dotazník je jedním z nejběžnějších nástrojů pro sběr dat pro různé typy průzkumů. Skládá se ze série otázek, jejichž cílem je získat informace od respondentů. Cílem dotazníku bylo

získat informace o tom, jaký software dané organizace používají a zda tento software používají legálně či nelegálně. V neposlední řadě bylo cílem dotazníku zjistit, jaké finanční náklady jsou spojeny s používáním ICT v dané organizaci. Nejednalo se tedy o klasický kvantitativní výzkum, ale spíše o to zjistit jaký sw dané organizace používají a na základě výsledků vybrat určité typické organizace a na nich realizovat návrhovou část práce.

Ekonomická analýza

V této práci byla využita analýza založena na údaji TCO – Total Cost Ownership - Celková náklady vlastnictví. Tento údaj je komplexní identifikátor, který říká, jaké jsou celkové náklady na vlastnění software. Nejde tedy pouze o pořizovací náklady, ale i o to, kolik daný subjekt musí investovat do správy sítě, školení a podobně.

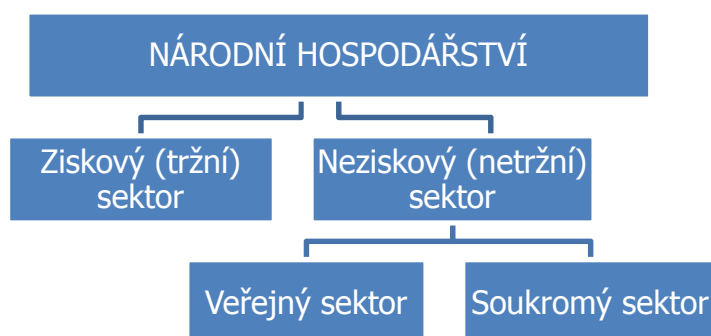
Syntéza výsledků analýzy a vlastních znalostí open source

Velmi podstatná část projektu je založena na mých vlastních zkušenostech s open source systémy. Návrh řešení je založen na syntéze těchto znalostí a výsledků dotazníkového šetření.

2 VYMEZENÍ PROBLEMATIKY

2.1 Vymezení subjektů zkoumání

Subjekty, které budeme v této práci zkoumat, jsou součástí neziskového sektoru. Můžeme ho definovat například jako tu část národního hospodářství, ve které subjekty produkující statky získávají prostředky pro svoji činnost cestou přerozdělovacích procesů (Rektořík, 2004 str. 14). Cílovou funkcí neziskového sektoru není zisk ve finančním vyjádření, ale přímé dosažení užitku.

Obr. 1 Schéma členění národního hospodářství

Zdroj: Strecková, Y.; Malý, I.: *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*

Dále můžeme neziskový sektor rozdělit na neziskový sektor veřejný (dále jen veřejný sektor) a na neziskový sektor soukromý.

Veřejný sektor definuje Malý a Strecková (Malý, a další, 1998 str. 7) jako část neziskového sektoru, ve které se projevují následující vlastnosti:

- je financována z **veřejných financí**,
- je řízena a spravována **veřejnou správou**,
- rozhoduje se v ní **veřejnou volbou**,
- podléhá **veřejné kontrole**.

Neziskový sektor Malý a Strecková (Malý, a další, 1998 str. 8) dále definují jako část národního hospodářství, jejíž cílovou funkcí není zisk, ale přímý užitek. Je však financovaný z finančních prostředků fyzických a právnických osob, které se rozhodly vložit své soukromé finance do konkrétní produkce nebo distribuce statků, aniž by očekávaly, že jim

tento vklad přinese finančně vyjádřitelný zisk. Určitá část finančních prostředků na statky a služby produkované neziskovým sektorem může pocházet z veřejného sektoru formou dotací a transferů.

Další možnou definicí veřejného sektoru přináší Rektořík, „*Veřejný sektor je ta část národního hospodářství, ve které jsou ve veřejném zájmu uspokojovány potřeby společnosti a občanů formou statků prostřednictvím veřejných služeb, je financována převážně z veřejných rozpočtů, je řízena a spravována veřejnou správou, rozhoduje se v ní převážně veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole.*“ (Rektořík, a další, 2003 str. 11)

Veřejný sektor je možno členit v závislosti na tom, jaké kritérium pro toto rozdělení zvolíme (Rektořík, 2002 str. 18):

- dle kritéria charakteru statků,
- dle kritéria finančních toků (k institucím, k obyvatelstvu),
- dle kritéria zakladatele (obec, subjekt státní správy, ze zákona),
- dle kritéria funkcí (ekonomická, sociální, politická, etická),
- dle kritéria podílu vlastnictví majetku (soukromé, obecní, státní),
- dle kritéria potřeb (výrobní, finální).

Ve veřejném sektoru můžeme rozdělit sledované subjekty například podle typu obce.

- obec I. stupně,
- obec II. stupně - s pověřeným obecním úřadem,
- obec III. stupně - s rozšířenou působností.

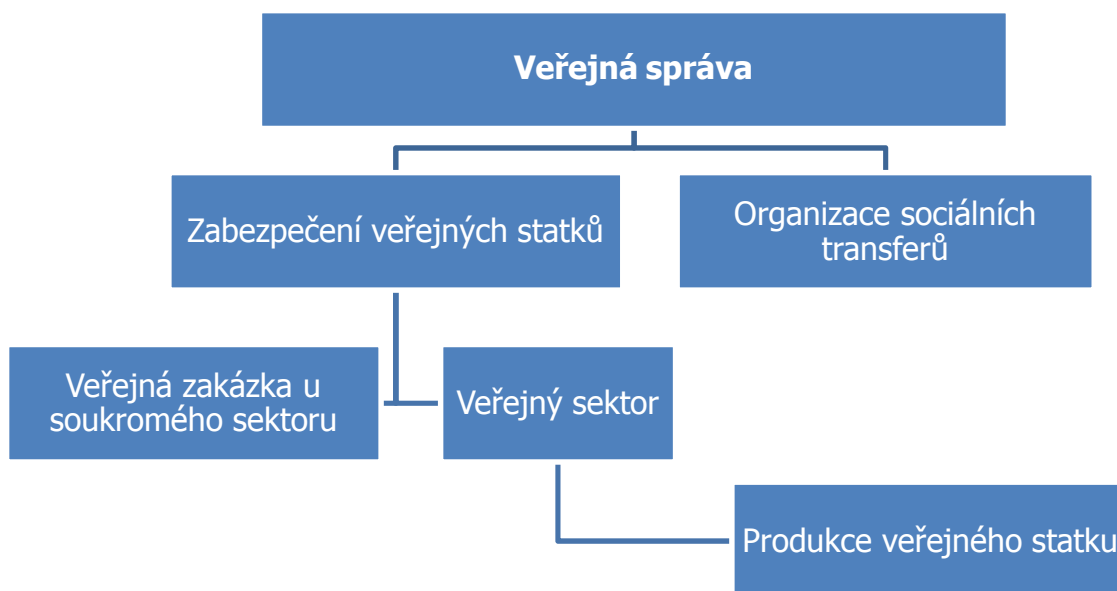
V rámci této práce budeme obce dělit podle velikosti do následujících kategorií:

- obce do 500 obyvatel
- obce do 2000 obyvatel
- obce do 5000 obyvatel
- obce do 20000 obyvatel
- obce nad 20000 obyvatel

Mimo samotné obce a jejich obecní / městské úřady budeme zkoumat i příspěvkové organizace některých obcí, jako například knihovny, střediska volného času a podobně, neboť i tyto subjekty používají ICT techniku pro svoji činnost.

Veřejná správa

Skrze veřejnou správu jsou redistribuovány veřejné finance do veřejného sektoru. Veřejná správa je také místem, kde vzniká interakce mezi soukromým a veřejným sektorem. Je složena z institucí, na které je výkon veřejné správy delegován zákony.

Obr. 2 Působení veřejné správy na veřejný sektor

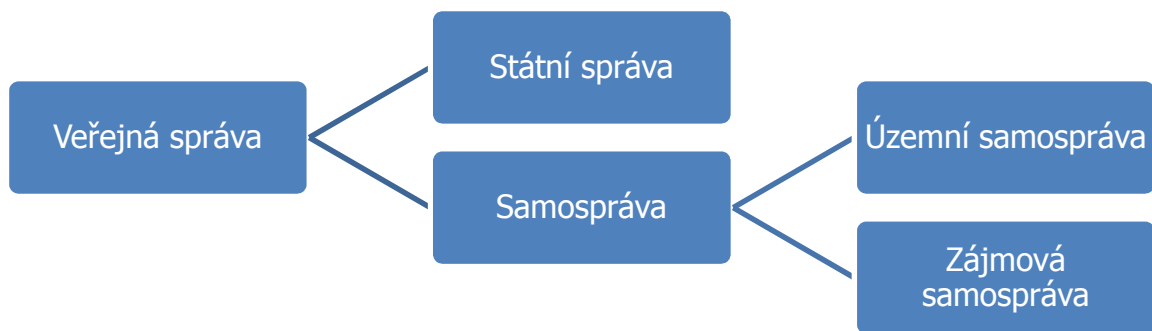
Zdroj: PEKOVÁ J., PILNÝ J. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha, 2002, str. 22

Pro členění veřejné správy jsou uplatňovány dva zásadní pohledy (Rektořík, a další, 2003 str. 12):

Veřejná správa v širším pojetí – člení se na moc zákonodárnou, výkonnou a soudní. Zákonodárnou, moc reprezentuje parlament, moc výkonnou realizuje prezident a vláda. Moc soudní vykonávají soudy (obecný, správní, ústavní).

Veřejná správa v užším pojetí – člení se ve vztahu k principům rozhodování o potřebách občanů a jejich zabezpečení a veřejnou správou v užším pojetí tak rozumíme státní správu a samosprávu, která je tvořena územní samosprávou, představovanou obcemi, vyššími územně samosprávnými celky a zájmovou samosprávou (komory, svazy a sdružení).

Obr. 3 Veřejná správa v užším pojetí

Zdroj: STRECKOVÁ, Y., MALÝ, I. a kol. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. Praha, 1998, str. 149

Efektivnost veřejného sektoru

Rektořík uvádí, že veřejný sektor tenduje k neefektivnosti (Rektořík, a další, 2003 str. 14). Obdobně se k tomu staví i malý a Strecková (Malý, a další, 1998 str. 189), kteří vidí v tomto sklonu k neefektivnosti vlastní selhávání veřejného sektoru, kdy jako příčiny uvádí:

- ve veřejném sektoru nepůsobí kategorie zisku. Subjekty jsou financovány zcela nebo z významné části veřejnými financemi a není tak vyvinut tlak na poměřování náklad - zisk.
- v tržním sektoru tlačí na míru užítka sám kupující tím, že buď koupí, nebo nekoupí. Ve veřejném sektoru je intenzita míry tohoto tlaku velmi zprostředkovaná a tím nedostatečná. Spotřebitel statků produkovaných veřejným sektorem si tyto statky také platí, ale ne přímo na trhu, ale nepřímo formou daní.

Tyto příčiny mají konkrétní dopady na efektivnost veřejného sektoru a hrozí tak nebezpečí chybné alokace zdrojů, které má několik projevů:

- zdroje nejsou alokovány v čase efektivně,
- potřeby nejsou uspokojovány s největším možným užitekem
- produkované statky nejsou spotřebovávány buď proto, že byla nadhodnocena potřeba nebo špatně odhadnut nabídnutý způsob uspokojované potřeby vzhledem k vlastnostem spotřebitele apod. (Malý, a další, 1998 str. 200)

V soukromém neziskovém sektoru můžeme provést dělení dle právní formy. V rámci této práce se budeme držet terminologie platného před nabytím účinnosti zákona číslo 89/2012 sb. , tedy Nového občanského zákoníku.

V právním systému je vymezení neziskové organizace nejbližší zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, který v § 18, odstavci 8 definuje tzv. organizaci charakteru právnické osoby, která nebyla zřízena nebo založena za účelem podnikání. Zákon sem řadí tyto organizace:

- zájmová sdružení právnických osob, pokud mají tato sdružení právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti,
- občanská sdružení,
- odborové organizace včetně odborových organizací,
- politické strany a politická hnutí,
- registrované církve a náboženské společnosti,
- nadace,
- nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- veřejné vysoké školy,
- veřejné výzkumné instituce,
- školské právnické osoby podle zvláštního právního předpisu,
- obce,
- organizační složky státu,
- kraje,
- příspěvkové organizace,
- státní fondy,
- subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon.

Základními vlastnostmi NNO se zabývali Salamon a Anheier ve své práci (Salamon, a další, 1997). Tato studie vymezuje neziskové organizace jako organizace:

1. **institucionalizované** (*organized*) – mají svou strukturu bez ohledu na to, zda jsou formálně nebo právně registrovány,
2. **soukromé** (*private*) – nejsou propojeny s veřejným sektorem a státní správou. To znamená, že nemohou mít státní/municipální podporu, nebo že ve vedení nemohou být mj. státní/municipální úředníci,

3. **neziskové** (*non-profit*) – případný zisk není rozdělován mezi zakladatele nebo členy, ale je použit na naplňování poslání organizace,
4. **samosprávné a nezávislé** (*self-governing*) – mají vlastní organizační strukturu včetně kontrolních orgánů a mechanismů a nejsou ovládány zvenčí,
5. **dobrovolné** (*voluntary*) – jejich činnost je založena na dobrovolnících. To však nevyklučuje, aby zaměstnávali zaměstnance.

V rámci této práce budou sledovanými subjekty následující typy organizací:

- Občanská sdružení založená podle zákona 83/1990 Sb., o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů,
- Obecně prospěšné společnosti vzniklé na základě zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšné společnosti a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále jejich činnost upravuje zákon 208/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšné společnosti a o změně a doplnění některých zákonů.
- Nadace / nadační fondy, jejich činnost upravuje zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech.

Společným znakem obou typů organizací je tlak na úspory. V případě veřejného sektoru je tento tlak o to větší, že finanční prostředky pocházejí z redistribuce daní fyzických a právnických osob. Je třeba si uvědomit, že informační a komunikační technologie (ICT) jsou pouze nástrojem k dosahování cílů veřejných institucí, a proto je nutné, aby se příslušní pracovníci institucí veřejného sektoru snažili finanční prostředky na nákup ICT snížit na minimum. Zde je prostor pro nasazení open source software, který do značné míry může napomoci k minimalizaci těchto nákladů na minimum.

Důležitým aspektem financování ICT projektů finanční prostředky ze strukturálních fondů. V rozpočtovém období 2007-2013 bylo možné tyto projekty financovat především z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a Integrovaný operační program. Lze předpokládat, že i v rozpočtovém období 2014-2020 budou vyčleněny finanční prostředky jednak na vzdělávání zaměstnanců ve veřejném sektoru, právě v oblasti informačních a komunikačních technologiích a dále že budou podporovány projekty zvyšující úroveň ICT ve veřejném sektoru.

Pokud se na problematiku čerpání finančních prostředků podíváme z pohledu malých obcí, tak dospějeme k závěru, že malé obce do cca 2000 obyvatel, nedosáhnou na obdobné projekty, neboť rozpočet těchto obcí je vydáván především na běžné výdaje obce spojené se

správou vlastního majetku a zabezpečováním služeb občanům daných obcí. Naopak obce větší, již projekty jsou schopny realizovat a v mnoha případech mají možnosti buď zaměstnat projektového manažera, nebo si jej najímat. Finanční přínos takového pracovníka je pak pro obec mnohanásobně větší, než jsou náklady spojené s jeho zaměstnáváním.

Výše popsané nutně povede malé obce k hlubší spolupráci, a to především na úrovni MAS, mikroregionů a dobrovolných svazků obcí.

V případě veřejné správy je spolupráce zakotvena v zákoně o obcích (Ministevstvo vnitra České republiky, 2000) v paragrafu 46, kde se píše „obce mohou vzájemně spolupracovat při výkonu samostatné působnosti“. Zavádění ICT do obcí, respektive jejich modernizace spadá do samostatné působnosti, lze tedy tuto spolupráci na takovéto typy projektů využít.

Naopak v případě nestátních neziskových organizací, ty nemají žádný způsob spolupráce zákony omezen, mohou tedy zcela svobodně navazovat partnerství na základě vůle svých představitelů.

Zavádění informačních technologií do jakékoliv instituce má charakter projektu. Projekt můžeme definovat podle několika standardů.

Metodika IPMA říká, že „projekt je časem a náklady omezená operace za účelem realizovat množinu definovaných výstupů (prostor naplnění cílů projektu), a to vše dle standardů a požadavků kvality“ (Doležal, a další, 2009)

Pod pojmem projekt je dnes poněkud mylně považována některými představiteli institucí veřejného sektoru samotná projektová žádost do strukturálních fondů. Projektový management ve veřejném sektoru přebírá prvky komerčního sektoru, a pokud má projekt skončit úspěchem, měli by mít příslušní pracovníci alespoň elementární znalosti projektového řízení.

Pokud chceme projekt označit za úspěšný, měl by naplnit tzv. Troj-imperativ projektu. Pod tímto pojmem rozumíme následující tři klíčové vlastnosti projektu a to jsou Zdroje (finanční i nefinanční), Výstupy v dané kvalitě a Termín.

Pro projekt je tedy nezbytné, kvalitně definovat cíle projektu. Ty by měly splňovat několik základních parametrů, které můžeme zkráceně označit jako SMART, tedy Jednoduché, Měřitelné, Akceptované, Reálné a Termínované.

Vraťme se ale zpět k Troj-imperativu projektu. Zdroje jsou klíčovým omezením projektu. Pokud chceme realizovat nějaký projekt, musíme zajistit především finanční a lidské zdroje na jeho realizaci. V případě veřejných projektů, nebo lépe projektů ve veřejném sektoru,

budou těmito zdroji pravděpodobně dotace ze strukturálních fondů a vlastní rozpočet organizace.

Termín projektu bývá ohraničený maximální dobou realizace projektu, v případě realizace projektu financovaného z evropských fondů, jinak si samozřejmě můžeme délku realizace projektu zvolit sami na základě potřeb.

Posledním bodem Troj-imperativu jsou výstupy v požadované kvalitě. Výstupy projektu, obdobně jako cíle projektu by měly být měřitelné a jednoznačné.

Popis projektu by dále měl obsahovat popis jeho potřeby, popis cílové skupiny, popis rizik projektu a způsob jejich eliminace, projektový tým, popis aktivit a harmonogram realizace projektu.

Z výše uvedeného však opět vyplývá, že aby malé obce a organizace mohli realizovat projekty, musí si zajistit pracovníky, kteří již mají zkušenosti a pokud jimi sami nedisponují, je důležité se spojit s dalšími organizacemi a navázat partnerství.

2.2 Úvod do problematiky open source software

Termín Open Source Software nemůžeme zaměňovat za pojem Free software. Dopad na koncové uživatele je minimální a pohybuje se spíše v rovině filosofické a ideové. Z hlediska práv a povinností nabyvatele neznamena nabytí licence k Open Source software a free software podstatného rozdílu. (Klang, 2005)

2.2.1 Definice Open Source

Chceme-li počítačový program označovat za open source, musí dle Open Source Initiative (OSI, 2014) splňovat následující kritéria:

Volná redistribuce

Kdokoliv může software distribuovat, rozmnožovat a rozšiřovat, přičemž nezáleží, zda úplatně či bezúplatně.

Zdrojový kód

Program musí obsahovat zdrojový kód, a musí umožňovat distribuci ve zdrojovém kódu i zkompilevané podobě. Pokud nějaká forma produktu není distribuována se zdrojovým kódem, musí existovat dobře propagovaný prostředek k získání zdrojového kódu. Záměrné znemožnění přístupu ke zdrojovému kódu je zakázáno.

Odvozená díla

Licence musí povolovat úpravy a odvozená díla, a musí umožňovat jejich distribuci za stejných podmínek, jaké má licence původního softwaru.

Integrita zdrojového kódu autora

Licence může omezit distribuci modifikovaného zdrojového kódu pouze v případě, že je společně se zdrojovým kódem původní verze umožněno distribuovat soubory oprav za účelem úpravy programu při jeho sestavování. Licence musí výslovně povolit distribuci softwaru sestaveného z upraveného zdrojového kódu. Licence může vyžadovat, aby odvozené práce měly jiný název nebo číslo verze, než původní software.

Zákaz diskriminace osob či skupin

Licence nesmí diskriminovat žádnou osobu ani skupinu osob.

Zákaz diskriminace podle oboru činnosti

Licence nesmí nikoho omezovat při využívání programu v nějaké konkrétní oblasti (např. podnikání, genetický výzkum).

Distribuce licence

Licenční podmínky musí být dostatečně široké a musí pokrývat celou škálu právních vztahů, které souvisí s poskytovaným software. Zároveň musí být dostatečně obecné, aby nebylo nutné provádět dodatečná licenční ujednání třetími stranami.

Licence nesmí být jen pro jeden produkt

Práva spojená s programem nesmějí záviset na tom, zda je daný program distribuován samostatně nebo s jiným programem.

Licence nesmí omezovat jiný software

Licence nesmí klást omezení na jiný software. Například licence nesmí trvat na tom, se všechny ostatní programy distribuované na stejném médiu musí být open source software.

Licence musí být technologicky neutrální

Licenční ujednání nesmí odkazovat a vynuocovat konkrétní technologii.

2.2.2 Ostatní typy licencí

Z pohledu licencí používaných pro software, dále můžeme se setkat s následujícími typy skupin programů:

- **Freeware**

Freeware bývá označován takový program, který můžeme bezplatně používat bez jakéhokoliv časového omezení. Jedná se o dílo chráněné autorským právem a není možné

jej přirovnat k volnému dílu (§ 28 odst. 1 autorského zákona) nebo k dílu vyloučenému z ochrany ve veřejném zájmu (§ 3 autorského zákona).

Na rozdíl od proprietárních počítačových programů je licence poskytována bezúplatně. Ve většině případů je možné vytvářet rozmnoženiny těchto počítačových programů a dále tyto rozmnoženiny distribuovat.

Bezúplatné použití programů z této kategorie bývá většinou omezeno pro nevýdělečné účely.

Freeware na rozdíl od open source software bývá distribuován výhradně ve formě spustitelného souboru a není tedy přístupný jeho zdrojový kód, z čehož vyplývá, nemožnost vytvářet odvozená díla a program měnit.

- **Public domain**

Jako tzv. public domain bývají v oblasti angloamerické právní kultury nazývána díla, včetně počítačových programů, která vůbec, kupříkladu na základě rozhodnutí nositele práv, nepodléhají ochraně autorským právem (copyrightem) (Samuels, 1993).

Public domain je tedy ekvivalentem volného díla (§ 28 odst. 1 autorského zákona). Do kategorie volných děl můžeme zařadit programy, které jsou vyňaty z autorskoprávní ochrany ve veřejném zájmu (§ 3 autorského zákona).

Pokud je program označován jako Public domain je možné jej volně užívat i pro komerční účely, mohou u něho být prováděny změny, pokud je dostupný zdrojový kód, je možné jej volně redistribuovat.

- **Shareware**

Shareware je možné používat bezúplatně za podmínek uvedených v licenčním ujednání. Licence nejčastěji bezúplatné použití omezuje v čase nebo souhrnu funkcionalit daného software. Po uplynutí stanovené doby (nejčastěji 15 nebo 30 dní) je nutné uhradit autorovi odměnu. Dále je možné program distribuovat, avšak není možné jej modifikovat ani vydat pod jinou licenci. Zdrojové kódy takového typu programu nejsou zpřístupněny a není tedy možné vydávat ani dílo odvozené od původního programu

- **Proprietární software**

Podle Free Software Foundation, je proprietární každý software, který nesplňuje podmínky pro označení open source software. Kritériem pro zařazení do této kategorie je tedy nedostupnost zdrojového kódu a nemožnost jej měnit, studovat a vytvářet odvozená díla. Řadí se sem tedy jakýkoliv software, ke kterému není dostupný zdrojový kód, tedy i výše zmíněné tři kategorie freeware, public domain a shareware.

2.2.3 Druhy licencí open source software

Na chvíli se ještě vraťme k definici co je to svobodný software. Podle (Free Software Foundation, Inc., 1996, 1997, 1998, 1999) dává svobodný software uživatelům následující 4 svobody:

- Svoboda spustit program za jakýmkoliv účelem (svoboda 0).
- Svoboda studovat, jak program pracuje a přizpůsobit ho svým potřebám (svoboda 1). Předpokladem k výše uvedenému je přístup ke zdrojovému kódu.
- Svoboda redistribuovat kopie, abyste pomohli vašemu kolegovi (svoboda 2).
- Svoboda vylepšovat program a zveřejňovat zlepšení, aby z nich mohla mít prospěch celá komunita. (svoboda 3). Předpokladem k výše uvedenému je přístup ke zdrojovému kódu.

Program je svobodným software, pokud uživatelé mají všechny tyto svobody. Svobodný software však neznamená nekomerční software. Svobodný program musí být dostupný pro komerční využití. Komerční vývoj svobodného software není ničím neobvyklým; takové programy jsou komerčním svobodným software.

Dříve, než si popíšeme některé typy open source licencí, je potřeba vysvětlit jeden velmi důležitý termín, který je v těchto licencích používán. Jedná se o pojem **copyleft**. Tento termín znamená, že *pokud autor dá uživatelům určité svobody a práva (např. právo studovat a upravovat zdrojový kód nebo právo šířit kopie), není možné tyto svobody a práva omezit při dalším šíření. Copyleft tak neříká pouze A: máte určité svobody, ale říká i B: musíte tyto svobody dopřát i druhým – pokud jim šíříte upravené (nebo i neupravené) kopie daného díla. Svoboda, kterou dílu dal původní autor jednoduše nemůže „zmizet“ a musí být trvalá* (Kučera, 2010).

Typů licencí je velké množství a proto se v dalším textu se budeme zabývat nejčastějšími dvěma rodinami licencí, licencemi BDS a GPL. Ostatní licence, např. LGPL, AGPL. Mozilla Public License ve své podstatě vycházejí z GPL a mají velmi podobné rysy.

Z analýzy licencí, které používají vývojáři pro projekty dostupné na serveru freecode.com, zjistíme, že nejčastější využívanou open source licencí je rodina licencí GPL následovaná licencí LGPL a rodinou BSD licencí. Výsledky analýzy dat¹ zachycuje *Tab. 1*.

---

¹ Primární data jsou dostupná na <http://flossdata.syr.edu/data/fc/2014/2014-Mar/fcProjectLicense2014-Mar.txt.bz2>.

Tab. 1. Podíl open source licencí projektů umístěných na serveru www.freecode.com

Licence	Počet projektů	Procento
GPL	26 259	63,55%
LGPL	3 384	8,19%
BSD	3 328	8,05%
Ostatní	2 828	6,84%
MIT	1 500	3,63%
Freeware	1 465	3,55%
Apache	1 309	3,17%
Public Domain	654	1,58%
Shareware	593	1,44%
Celkový součet	41 320	100,00%

Zdroj: [http://flossdata.syr.edu/data/fc/2014/2014-](http://flossdata.syr.edu/data/fc/2014/2014-Mar/fcProjectLicense2014-Mar.txt.bz2)

[Mar/fcProjectLicense2014-Mar.txt.bz2](http://flossdata.syr.edu/data/fc/2014/2014-Mar/fcProjectLicense2014-Mar.txt.bz2)

2.2.4 Rodina BSD licencí

Licence BSD vznikly postupným vývojem z původní BSD licence použité pro vydání Networking Tape 1 (Computer History Wiki, 2010) na Kalifornské univerzitě v Berkeley.

Od roku 1989 vzniklo velké množství licencí založených na původní BSD a také samotná BSD licence se postupem času částečně měnila. Licence BSD obsahuje ve svém textu identifikaci autora, proto jakýkoliv další autor, který se ji rozhodne použít pro svůj produkt změnou informace o autorství a změni zároveň i text licence. Změny v samotném textu BSD licencí se projevily odebráním podmínek, při jejichž splnění bude používání díla oprávněné.

Můžeme proto rozlišit následující druhy BSD licencí:

- originální čtyřbodová licence BSD,
- třibodová licence BSD,
- zjednodušená dvoubodová BSD licence.

Oficiální znění platných BSD licencí z Berkeley je třibodová licence. Autoritativní anglické znění nalezneme na stránkách Open Source Initiative (OSI, 2014), neoficiální český překlad nalezneme na Wikipedii (Wikipedie, 2014). BSD licence splňuje OSI definiční znaky Open Source.

Třibodová BSD licence umožňuje dílo používat a opravňuje k redistribuci za splnění následujících tří podmínek:

- Šířený zdrojový kód musí obsahovat výše uvedenou informaci o copyrightu, tento seznam podmínek a níže uvedené zřeknutí se odpovědnosti.

- Šířený binární tvar musí nést výše uvedenou informaci o copyrightu, tento seznam podmínek a níže uvedené zřeknutí se odpovědnosti ve své dokumentaci a/nebo dalších poskytovaných materiálech.

Ani jméno vlastníka práv, ani jména přispěvatelů nemohou být použita při podpoře nebo právních aktech souvisejících s produkty odvozenými z tohoto software bez výslovného písemného povolení.

2.2.5 General Public License v3

První verze licence GPL pochází z roku 1989 a jejím autorem je Richard Stallman a byla určena pro svobodný software, který tehdy reprezentoval především projekt GNU. V roce 1991 ji nahradila nová verze (GPLv2). Tuto novou verzi začalo používat velké množství open source projektů, přičemž nejznámějšími je Linux (jádro operačního systému). Poslední verze, tedy GPLv3 vydala Free Software Foundation, v červnu 2007.

GPLv3 je uznána za open source licenci dle OSI a zároveň je i svobodnou licencí dle seznamu Free Software Foundation. Text licence se skládá z preambule, 17 článků a poučení, jak ji aplikovat na nový software.

GPLv3 sama sebe kvalifikuje jako svobodnou copyleftovou licenci pro software a další díla. Současně je uznána (OSI, 2007) za open source licenci dle OSI. Preambule obsahuje základní filozofická východiska vývoje svobodného software. Zmiňuje nové druhy ustanovení: ochranu proti hardwarovému omezení svobody uživatele měnit program a ochranu proti softwarovým patentům. GPLv3 takto reaguje na nejpodstatnější hrozby, které její tvůrci spatřují v současnosti v oblasti vývoje software. Na základě licence GPL je možné vytvářet vlastní díla následujícími způsoby:

- **úpravou díla**
- **dílo založené na předchozím díle**
- **šíření díla**
- **sdělování díla.**

Z pohledu užívání open source software ve veřejném sektoru jsou důležité první dva body, kdy je možné vzít nástroj licencovaný licencí GPL a na základě požadavku klienta provést vlastní úpravy a tyto následně poskytnout klientovi. Jako příklad by bylo možné uvést doplnění funkcionalit zabezpečujících komunikaci s datovou schránkou do emailového klienta. Na rozdíl od úpravy díla, dílem založeným na předchozím díle je myšleno vytvoření nového díla použitím jiného díla a doplněním či ubráním jeho funkcionalit. Jako příklad by

bylo možné uvést vytvoření specializované distribuce operačního systému Linux pro veřejný sektor založený na jiné distribuci.

2.2.6 Srovnání licencí GPLv3 a BSD

Koncový uživatel (fyzické a právnické osoby), který software spouští a pro vlastní potřeby upravují, může na základě GPL i BSD licence dílo spouštět i modifikovat. Licence BSD požaduje, aby se zdržel se propagace. GPLv3 umožňuje dílo podle článku č. 2 spouštět a podle článku č. 10 upravovat. Obě licence jsou tedy ke koncovým uživatelům velmi vstřícné a poskytují této skupině všechna potřebná oprávnění. Dále umožňují dílo distribuovat a to jak bezúplatně nebo za úplatu.

GPLv3 obsahuje patentovou ochranu a ochranu před DRM. BSD licence tyto dvě ochrany neobsahuje. Oběma licencemi se autoři vzdávají odpovědnosti a záruky. GPLv3 počítá s možným omezením ze strany rozhodného práva, a proto je vzdání se odpovědnosti omezeno do maximálního rozsahu, které rozhodné právo připouští.

2.2.7 Rešerše odborné literatury

Problematice určování nákladů a přínosů projektů a výběru optimální varianty se věnuje mnoho autorů. V následujícím textu uvedeme některé pohledy na tuto problematiku a na používané metody v této diplomové práci.

Podle Ochrany (Ochrana, 2001) je CBA metodou hodnocení, která peněžně kvantifikuje dopady investice na společnost. Hodnotící kritérium se nazývá čistým socioekonomickým přínosem. Pro tuto metodu je specifické, že zahrnuje přínosy, které hodnotitel považuje za relevantní a které jsou oceněny. Toto finančního vyjádření je nezbytné k následné agregaci dopadů a přínosů a porovnání jednotlivých variant mezi sebou.

Problematice vícekritériálního rozhodování se věnuje také Jablonský (Jablonský, 2007), který ve své knize dále věnuje optimalizačním procesům pomocí metod lineárního programování a dále se věnuje metodám PERT a CRM používaným v projektovém řízení.

Dle Tevkif (Nas, 1996) jsou pro CBA typické následující vlastnosti:

- náklady a přínosy jsou identifikovány a posuzovány z pohledu společnosti;
- jak náklady, tak i přínosy jsou kvantifikovány ve finančních jednotkách;
- budoucí tok nákladů a přínosů je diskontován pomocí sociální diskontní sazby;
- výběr projektů je založen na základním principu maximalizace čistého společenského výnosu.

Problematice rozhodování se také věnuje Boardman (Boardmann, 2008), který ve své knize uvádí, že hlavním účelem CBA je napomoci v rozhodování při projektech, jež mají spo-

lečenský charakter. Hlavním úkolem této analýzy je usnadnit tak veřejným činitelům efektivní alokaci společenských zdrojů. Rozlišujeme dva základní druhy CBA a to analýzu ex-ante a ex-post. Ex-ante analýza je vypracovávána v období předcházejícím projektu, tedy před jeho zahájením a slouží k rozhodování o nejvhodnější variantě řešení. Analýza ex-post přichází po realizaci projektu a slouží k jeho vyhodnocení. Nevýhodou takovéto analýzy je, že nemá vliv na rozdělování či alokaci veřejných prostředků, neboť ty jsou již investovány do hodnoceného projektu. Může tedy sloužit k hodnocení reálných dopadů daného projektu v porovnání s plánovanými cíli a výstupy projektu.

Problematiku informačních systémů ve veřejné správě popisuje například Rekořík (Rekořík, 2001 stránky 166-175), který popisuje základní rozdělení informačních systémů a vazeb mezi nimi. Dále popisuje stručný vývoj historie budování státního informačního systému. Na straně 166 uvádí základní vlastnosti informačních systémů, které by měly být otevřené, dynamické, podporované, komplexní, kompaktní, standardizované, stavebnicové a chráněné. Hned první pojem dynamické, zavrhuje velmi dobrý důvod, proč ve veřejném sektoru používat open source software, neboť Rekořík uvádí: *„Existuje možnost doplňování všech komponent systému od různých dodavatelů, ...“*

Problematikou open source software ve veřejném sektoru se zabývala studie Economic impact of FLOSS on innovation and competitiveness of the EU ICT sector (Ghosh, 2006 str. 259). Na straně 259 se zmiňuje o Linuxové distribuce LinEx: *„Projekt LinEx (Linux Extremadura) je linuxová distribuce vytvořená pro univerzální přístup regionálních IT služeb všem občanům. Hlavním cílem LinEx nejsou software inovace, ale spíše specifické aspekty překladu a přizpůsobení. LinEx je speciálně navržen pro použití v regionální správě a školství, ale je také je distribuován zdarma v mnohem větším měřítku.“* Dále Ghosh uvádí některé ekonomické modely, na základě kterých můžeme hodnotit a porovnávat náklady vynakládané na IT služby a software. V této práci nás budou zajímat Náklady na vlastnictví – TCO – jejich konstrukce a popis bude vysvětlena později ale daný model bude vycházet ze této studie.

2.3 Dotčená legislativa

Počítačové programy jsou v České republice chráněny autorským zákonem (AutZ, 2000) stejně jako ostatní autorská díla. *V případě počítačových programů jde o ochranu výsledku tvůrčí činnosti programátora autorským zákonem, přičemž tento výsledek, na rozdíl od autorských děl zmiňovaných v ustanovení § 2 odst. 1 autorského zákona, nemusí být jedinečný* (Kříž, a další, 2002). Dále Kříž uvádí, že *ke vzniku autorskoprávní ochrany počíta-*

čového programu dle autorského zákona postačí původnost ve smyslu vlastního duševního výtvoru. Autorský zákon (AutZ, 2000) v první větě § 2 odst. 2 říká: „Za dílo se považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem.“

Autorskoprávní ochraně, bez ohledu na formu licence, se v České republice těší všechny počítačové programy. Tato ochrana vzniká automaticky bez jakékoliv další registrace.

Směrnice o právní ochraně počítačových programů (2009/24/ES) (EUR-Lex, 2009) říká, že: „Počítačový program je chráněn, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem.“ A dále doplňuje: „Žádná jiná kritéria se nepoužijí pro určení, zda může být (počítačový program) chráněn.“

Jak uvádí Guibault (Guibault, 2006), na autorskoprávní ochraně počítačových programů nic nemění ani skutečnost, že autor nebo jiný oprávněný vykonavatel majetkových autorských práv tato svá práva nevynucuje. *Z laického pohledu může být někdy rozdíl mezi velmi „širokou“ licencí k počítačovému programu a „vzdáním“ se autorského práva poměrně nezřetelný.*

Problematikou autorských práv se zabýval také Aujezdský (Aujezdský, 2010): „*Současné znění autorského zákona v České republice neumožňuje poskytnout žádný počítačový program volným dílem, a to ani smluvně ani jednostranným právním úkonem autora. Uvedená problematika je upravena kogentními ustanoveními § 11 odst. 4 autorského zákona „osobnostních práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná...“ a § 26 odst. 1 autorského zákona „Majetkových práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná...“.* Jakékoliv právní úkony autora, které by měly mít za důsledek skutečnost, že se počítačový program stává volným dílem, by tedy byly neplatné pro rozpor se zákonem.“

Mimo výše zmíněného autorského zákona platí pro používání software ve veřejném sektoru nepřehledné množství zákonů řešící jednotlivé oblasti fungování veřejných subjektů. Pro oblast spisové služby je to zákon 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, jak vyplývá z pozdějších změn. Pro oblast účetnictví je to celá sada právních předpisů. Mohli bychom ve výčtu pokračovat, ale není smyslem této práce přinést ucelený přehled zákonů vztahujících se na subjekty ve veřejném sektoru.

Za velmi důležitou považuji také formulaci zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, kde paragraf 4 odstavec 2 říká: „Informace poskytovaná zveřejněním se poskytuje ve všech formátech a jazycích, ve kterých byla vytvořena. Pokud je taková informace zveřejněna v elektronické podobě, musí být zveřejněna i ve formátu, jehož speci-

fikace je volně dostupná a použití uživatelem není omežováno.“ Jako jedno z omezení může být použití takového datového formátu, který by byl vázán s konkrétní aplikací, které by neměla bezplatnou alternativu a koncový uživatel by byl nucen pro zobrazení tohoto dokumentu aplikaci buď kupovat, nebo v horším případě porušit licenční ujednání, tento software si nainstalovat a tím porušovat zákony. Ministerstvo vnitra České republiky v této věci vydalo také metodické doporučení, ve kterém se píše: „*Nesmí se však zapomínat, že podle § 4 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím musí být informace zveřejněna ve všech formátech, v nichž byla vytvořena, a jde-li o informaci zveřejněnou v elektronické podobě, což je případ informace zveřejňované podle § 5 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, musí být zveřejněna i ve formátu, jehož specifikace je volně dostupná a použití uživatelem není omezeno. To znamená, že poskytnutá informace by měla být zveřejněna např. ve formátu HTML, RTF nebo PDF (ovšem s možností další editace např. zkopírováním v textovém editoru). Tímto tzv. otevřeným formátem však není formát DOC, takže je nutné takový soubor před zveřejněním převést do některého z otevřených formátů.*“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2012)

Z problematikou dále souvisí Zákon o obcích, který v paragrafu 38, odstavec 1 říká: „Majetek obce musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2000). Obdobně hovoří Zákon o krajích v paragrafu 17, odstavec 1 říká: „Majetek kraje musí být využíván účelně a hospodárně v souladu s jeho zájmy a úkoly vyplývajícími ze zákonem vymezené působnosti. Kraj je povinen pečovat o zachování a rozvoj svého majetku.“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2000). Jak je vidět, přístup k obou typům subjektů je obdobný. Tedy úkolem obcí i krajů je hospodařit s majetkem a to co nejefektivněji a nejhospodárněji s vazbou na účel. Ve většině institucí neziskového sektoru, jsou počítače pouze pracovním nástrojem, prostředkem k dosažení cíle. Běžné operace, které úředník na počítači vykonává je psaní textových dokumentů, vytváření tabulek, v lepším případě v tabulkovém procesoru, a tvorba prezentací. Je jen velmi málo pracovníků úřadů, kteří jsou schopni vykonávat složitější operace, jako například kontingenční tabulky a podobně. Počítač je tedy postaven do role kalkulačky a psacího stroje. Toto je částečně v rozporu ustanovením paragrafu 16, odstavec 2b Zákona o úřednících, který říká „plně využívat pracovní doby a pracovních prostředků k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně, hospodárně a včas pracovní úkoly“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2002).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA VYUŽÍVÁNÍ NÁSTROJŮ IT VE VYBRANÝCH INSTITUCÍCH

V následující kapitole se budeme zabývat analýzou průzkumu používaného software v různých institucích neziskového sektoru. Dotazníkové šetření bylo prováděno tak, aby bylo možno na jeho základě zjistit používaný software v jednotlivých organizacích, ocenit jej v aktuálních cenách a navrhnout alternativu v heterogenním prostředí open source a proprietárního software na platformě Microsoft Windows 8.1 a jako druhou variantu použít homogenní open source prostředí na jakémkoliv distribuci operačního systému Linux.

Cílem dotazníkového šetření nebyl kvantitativní výzkum, ale zjistit v jaký software je používán v různých typech neziskových organizací. Osloveny byly obce i neziskové organizace. Tab. 2 zobrazuje počet zastoupených subjektů v průzkumu. Z této tabulky vyplývá, že nejpočetnější skupinou jsou občanská sdružení.

Tab. 2. Přehled právních forem

Právní forma	Počet	Proceno
Obec / Město	4	12,90%
Příspěvková organizace	2	6,45%
Občanské sdružení / Spolek	18	58,06%
OPS	2	6,45%
Nadace / Nadační fond	2	6,45%
Církevní právnická osoba	2	6,45%
Jiná	1	3,23%
Celkem	17	100,00%

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Nejprve se zaměříme na právní formu obec/město. Do průzkumu se zapojily 4 subjekty, kdy Tab. 3 zobrazuje rozložení velikosti dle počtu obyvatel.

Tab. 3. Velikost obce dle počtu obyvatel

Počet obyvatel	Počet	Procento
do 500 obyvatel	1	25,00%
500 - 2 000 obyvatel	2	50,00%
2 001 - 5 000 obyvatel	1	25,00%
5 001 - 10 000 obyvatel	0	0,00%
10 001 - 25 000 obyvatel	0	0,00%
25 001 - 50 000 obyvatel	0	0,00%
50 001 - 100 000 obyvatel	0	0,00%
více než 100 000 obyvatel	0	0,00%
Celkem	4	100,00%

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Dále jsem zjišťoval, kolik počítačů v daných organizacích používají. Rozložení dle počtu používaných počítačů zobrazuje *Tab. 4*.

Tab. 4. Počty používaných počítačů

Počet počítačů	Počet	Procento
do 5 PC	1	25,00%
do 15 PC	3	75,00%
nad 15 PC	0	0,00%
Celkem	4	100,00%

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Tabulka (*Tab. 5*) zobrazuje počty používaných operačních systémů v obcích. V dubnu 2014 končí podpora operačního systému Microsoft Windows XP, přičemž ve zkoumaných obcích je právě tento operační systém nejpoužívanější. Předpokládanou náhradou v těchto obcích je Microsoft Windows 8. V projektové části se pokusíme zjistit, zda tato varianta je ta nejvhodnější.

Tab. 5. Používané operační systémy v obcích

	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí	Vynaložené náklady na licence celkem (za poslední 4 roky)	Plánované nákupy v roce 2014 a 2015
Microsoft Windows 8	2	0	0	24
Microsoft Windows 7	3	0	0	0
Microsoft Windows Vista	2	0	0	0
Microsoft Windows XP	24	0	0	0
Linux (jakákoliv distribuce)	1	0	0	0

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Počet využívaných licencí kancelářských balíčků ukazuje tabulka (*Tab. 6*). Z ní je vidět, že obce nejčastěji používají kancelářské balíky firmy Microsoft. Zároveň však lze vypořádat velmi vysokou míru konzervativního chování, neboť je nejpočetněji zastoupena kategorie Jiná verze MS Office, což lze přisoudit jednak neochotě investovat vlastní finanční prostředky do ICT a zároveň však lze předpokládat nutnost investice do kancelářského balíku, neboť tato verze je již velmi zastaralá a v současné chvíli již společnost Microsoft neposkytuje podporu ke starým verzím kancelářského balíku MS Office. I zde je prostor pro

nasazení alternativních kancelářských balíčků, obdobně jako tomu bylo u operačního systému.

Tab. 6. Počet používaných licencí kancelářských balíčků

	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí	Vynaložené náklady na licence celkem (za poslední 4 roky)	Plánované náklady v roce 2014 a 2015
MS Office 2010	7	0	0	0
MS Office 365	0	0	0	0
Jiná verze MS Office	23	0	0	0
OpenOffice	2	0	0	0

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Následující tabulka (Tab. 7) zachycuje další používaný software na jednotlivých obecních úřadech. Z dotazníkového šetření vyplývá, že kromě kancelářských aplikací jsou na daných úřadech používány pouze programy na vedení účetnictví a s tím spojených agend (evidence majetku, spisová služba a podobně). Respondenti neuváděli žádný z programů na tvorbu prezentačních plakátů a podobně.

Tab. 7. Ostatní používaný software v obcích

Kategorie	Název používaného programu/programů	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí	Průměrné vynaložené náklady na licence celkem (za poslední 4 roky)	Průměrné plánované náklady na licence v roce 2013 a 2014
Účetnictví/ERP	KEO	3	0	120 000 Kč	55 000 Kč
Účetnictví/ERP	GORDIC Ginis	1	0	100 000 Kč	34 000 Kč
Spisová služba	KEO	12	0	50 000 Kč	16 000 Kč
Spisová služba	eSpis	20	0	60 000 Kč	30 000 Kč
Právní SW	ASPI	2	0	36 000 Kč	10 000 Kč
Antivirus	NOD	26	0	68 000 Kč	15 000 Kč
Antivirus	Avast!	6	0	0 Kč	0 Kč

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Z předchozích tabulek lze říci, že na sledovaných obecních úřadech je nejpoužívanějším operačním systémem Windows XP s nainstalovaným kancelářským balíčkem MS Office 2007 nebo starším.

Podívejme se nyní na výsledky dotazníkového šetření mezi ostatními subjekty. Do průzkumu se zapojilo 27 subjektů, jak ukazuje tabulka (Tab. 2). Nejvíce zastoupena byla občanská sdružení a tabulka (Tab. 8) zobrazuje rozložení počtu používaných počítačů v organizacích. Z tohoto rozložení můžeme usuzovat, že nejčastěji se jednalo o menší subjekty do 5 zaměstnanců či dobrovolníků.

Tab. 8. Počet používaných počítačů v neziskových organizacích

Počet počítačů	Počet	Procento
do 5 PC	17	62,96%
do 15 PC	8	29,63%
nad 15 PC	2	7,41%
Celkem	27	100,00%

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Tabulka (Tab. 9) zobrazuje počty používaných operačních systémů v neziskových organizacích. V dubnu roku 2014 končí podpora operačního systému Microsoft Windows XP, přičemž ve zkoumaných organizacích je také nejrozšířenější. Předpokládanou náhradou v těchto počítačích je Microsoft Windows 8. V projektové části se pokusíme zjistit, zda tato varianta je ta nejvhodnější, ačkoliv se nejedná o náhradu všech licencí, ale pouze 21 ze 150 nelegálních licencí.

Tab. 9. Používané operační systémy v neziskových organizacích

	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí	Procento nelegálních licencí	Vynaložené náklady na licence celkem (za poslední 4 roky)	Plánované nákupy v roce 2014 a 2015
Microsoft Windows 8	22	15	68,18%	17 800 Kč	21
Microsoft Windows 7	67	53	79,10%	70 000 Kč	0
Microsoft Windows Vista	10	0	0,00%	30 000 Kč	0
Microsoft Windows XP	162	150	92,59%	96 000 Kč	0
Linux (jakákoliv distribuce)	40	0	0,00%	0	0

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Počet využívaných licencí kancelářských balíčků ukazuje tabulka (Tab. 10). Z ní je vidět, že neziskové organizace nejčastěji používají kancelářské balíky firmy Microsoft. Zároveň však lze vyzorovat velmi vysokou míru konzervativního chování, neboť je nejpočetněji zastoupena kategorie Jiná verze MS Office, což lze přisoudit jednak neochotě investovat

vlastní finanční prostředky do ICT a zároveň však lze předpokládat nutnost investice do kancelářského balíku, neboť tato verze je již velmi zastaralá a v současné chvíli již společnost Microsoft neposkytuje podporu ke starým verzím kancelářského balíku MS Office. I zde je prostor pro nasazení alternativních kancelářských balíků, obdobně jako tomu bylo u operačního systému. Opět je tu velmi vysoká míra používání nelegálního software, což vytváří prostor pro nasazení alternativních kancelářských balíků.

Tab. 10. Počet používaných licencí kancelářských balíků

	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí	Vynaložené náklady na licence celkem (za poslední 4 roky)	Plánované nákupy v roce 2014 a 2015
MS Office 2010	43	26	127 000 Kč	8
MS Office 2007	56	53	19 500 Kč	0
MS Office 365	0	0	0	0
Jiná verze MS Office	162	158	32 000 Kč	0
OpenOffice	2	0	0	0
LibreOffice	40	0	0	0

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Následující **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.** tabulka (Tab. 11) zachycuje další používaný software na jednotlivých neziskových organizacích. Z dotazníkového šetření vyplývá, že kromě kancelářských aplikací jsou v těchto organizacích používány grafické programy, software na vedení účetnictví a s tím spojených agend (evidence majetku, spisová služba a podobně). Ani zde nenacházíme žádný software, který by měl specifické nároky na operační systém.

Z předchozích tabulek lze říci, že ve sledovaných neziskových organizacích je nejpoužívanějším operačním systémem Windows XP s nainstalovaným kancelářským balíkem MS Office 2007 nebo starším. V porovnání s obcemi tedy nenacházíme většího rozdílu, snad pouze v oblasti dalšího používaného software, kdy neziskové organizace navíc pro svoji činnost používají grafické programy. U neziskových organizací je také velmi zastoupena počítačová kriminalita, kdy některé verze operačního systému a kancelářského balíku používají téměř výhradně nelegálně

Tab. 11. Ostatní používaný software v neziskových organizacích

	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí
Emailový klient	87	7
Mozilla Thunderbird	70	0
MS Outlook	17	6
Grafický SW	149	10
CorelDraw	3	2
GIMP	90	3
Inkspace	50	1
Photoshop	5	3
Pinnacle studio	1	1
Ostatní	5	1
Systém Agendy škol	5	1
Microsoft Project 2013	32	4
Serverový OS	5	3
Centos	3	0
MS Server 2008	1	0
Ubuntu server	1	0
Spisová služba	1	1
Espis Lite	1	1
Účetnictví/ERP	10	5
ACE Účto	3	1
externí forma	1	0
Pohoda	3	2
Winduo	1	0
Money Premium	2	1
Úprava tiskových výstupů, plakátů a podobně	9	2
Adobe InDesign	2	2
Scribus	7	0

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

4 NÁVRH ŘEŠENÍ

V této kapitole se zaměříme na vybrané subjekty z dotazníkového šetření uvedeme si, seznam software, se kterým budeme dále pracovat v kapitole 0 Zdroj: *analýza vlastních dat z dotazníků*

EKONOMICKÁ ANALÝZA. Jako modelové případy použijeme 2 obce a 3 neziskové organizace. V dalším textu je budeme označovat jako Obec 1, Obec 2, Nezisková organizace 1, Nezisková organizace 2 a Nezisková organizace 3.

4.1 Popis jednotlivých organizací

V Následujících 5 tabulkách jsou uvedeny konfigurace softwarového vybavení z několika subjektů dotazníkového šetření, se kterými budeme pracovat v další části této práce. Obec 1 je malá obec do 500 obyvatel, která vykonává jen základní agendu a pro svoji činnost nepotřebuje žádný specializovaný software. Zaměstnanci této obce si vystačí s operačním systémem MS Windows XP a kancelářským balíkem MS Office 2003. Dále vedou na počítači účetnictví a zpracovávají formuláře ve formátu 602XLM FormFiller, například pro žádosti o dotace na Krajský úřad Zlínského kraje. Součástí účetního systému je také spisová služba pro evidenci příchozí a odchozí pošty, evidenci majetku a podobně. Tabulka (Tab. 12) obsahuje seznam SW v obci 1.

Tab. 12. Přehled software používaného v Obci 1

		Počet licencí / PC
Počet počítačů		3
Operační systém	Windows XP	3
Kancelářský balík	MS Office 2003	3
Další software	Adobe Acrobat Reader	2
	602XML FormFiller	3
	Účetní systém KEO	2
	Antivirový program NOD	3

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

V tabulce (Tab. 13) je seznam software používaný ve druhé obci. Tentokrát se jedná o obec s 2001 - 5000 obyvateli, která vykonává větší množství agend než Obec 1. Kromě operačního systému a kancelářského balíku ještě tato obec používá ERP systém Gordic Ginis, právní software ASPI, systém pro rozpočet SIPO a systém pro výpočet vodného a stočného.

Tab. 13. Přehled software používaného v Obci 2

		Počet licencí / PC
Počet počítačů		8
Operační systém	Windows XP	8
Kancelářský balík	MS Office 2003	8

Další software	Adobe Acrobat Reader	8
	602XML FormFiller	8
	Účetní systém Ginis	8
	Antivirový program NOD	8
	SW INKASNÍK	1
	SW Vodník	1
	SW ASPI	5

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Stejně jako v případě obcí, budeme se zabývat několika modelovými organizacemi vybranými z dotazníkového šetření. První nezisková organizace je malé občanské sdružení s místním dosahem, založené na dobrovolnické činnosti využívající operační systém MS Windows 7 v kombinaci s MS Office 2010. Jedinými legálními programy využívanými v tomto OS účetní systém Pohoda ve verzi Start, která je do určitého počtu dokladů v účetním deníku bezplatné a freeware Adobe Acrobat Reader. Všechny ostatní programy jsou používány nelegálně. Situaci vystihuje tabulka (Tab. 14).

Tab. 14. Přehled software používaného v Neziskové organizaci 1

		Počet licencí / PC	Nelegálních licencí
Počet počítačů		1	
Operační systém	Windows 7	1	1
Kancelářský balík	MS Office 2013	1	1
Další software	Adobe Acrobat Reader	1	0
	Účetnictví Pohoda Start	1	0
	Antivirový program NOD	1	1
	Adobe Photoshop	1	1

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Další sledovanou organizací bude celorepublikové občanské sdružení založené na dobrovolnících využívající zázemí profesionální kanceláře. I zde je používán kancelářský balík MS Office 2013 nainstalovaný na operačním systému MS Windows 7. Situace v oblasti legálního software je obdobné jako u předchozí organizace, neboť většina software je používána v rozporu s licenčním ujednáním, tedy nelegálně. Situaci opět znázorňuje tabulka (Tab. 15).

Tab. 15. Přehled software používaného v Neziskové organizaci 2

		Počet licencí / PC	Nelegálních
--	--	--------------------	-------------

			licencí
Počet počítačů		6	
Operační systém	Windows 7	6	4
Kancelářský balík	MS Office 2013	6	5
Další software	Adobe Acrobat Reader	6	0
	Microsoft Project 2013	4	4
	Účetnictví Pohoda Komplet	1	1
	Antivirový program NOD	6	6
	Adobe Photoshop	3	3
	Adobe InDesign	4	4
	CorelDRAW X6	4	4

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Poslední organizací je nadace se 28 zaměstnanci. Na rozdíl od předešlých dvou organizací, tento subjekt používá veškerý software zcela legálně. Převládajícím operačním systémem je Microsoft Windows 7. Všichni pracovníci používají kancelářský balík Microsoft Office 2013. Veškerý další software, jako jsou grafické programy nebo účetní systém jsou využívány legálně. Situaci znázorňuje tabulka (Tab. 16).

Tab. 16. Přehled software používaného v Neziskové organizaci 3

		Počet licencí / PC	Nelegálních licencí
Počet počítačů		28	
Operační systém	Windows 7/ Win 8.1	20/8	0
Kancelářský balík	MS Office 2013	28	0
Další software	Adobe Acrobat Reader	28	0
	Účetnictví Money S3	1	0
	Antivirový program NOD	28	0
	Adobe Photoshop	2	0
	Adobe InDesign	2	0
	CorelDRAW X6	4	0
	Microsoft Project 2013	28	0

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

4.2 Open source platforma

O oblasti open source řešení se nebudeme zabývat otázkou, kolik licencí daného produktu potřebujeme, neboť open source software můžeme použít v libovolném počtu licencí. Výjimku bude tvořit ekonomický systém, který na rozdíl od ostatních open source nástrojů není bezplatný. Pro zjednodušení a přehlednost sloučíme Obec 1 a Obec 2 do jedné tabulky. Stejně tak sloučíme posléze i neziskové organizace.

V prostředí samosprávy by model alternativního software čistě v homogenním open source prostředí mohl vypadat tak, jak zobrazuje tabulka (Tab. 17). Jak je vidět, ne všechny používané programy v tuto chvíli lze nahradit adekvátním open source řešením. Aplikace, které jsou pro dané úřady klíčové jsou ERP systémy KEO a Gordic Ginis, které nejsou pouze účetními programy, ale obsahují další moduly jako je spisová službám evidence majetku, konektivitu na evidenci obyvatel a podobně. I když existují open source ERP systémy, například Compiere². Žádná z těchto ERP aplikací není v současnosti připravena na masivní nasazení do veřejného sektoru. Na vývoj takového řešení, postaveném právě na některém open source ERP software, by bylo možná získat v programovacím období 2007 - 2013 finanční prostředky z OPPI, program podpory ICT a strategické služby. Dalšími problematickými aplikacemi, jsou programy Vodník a Inkasník. Jedná se o velmi jednoduché aplikace, které by neměl být větší problém nahradit programy běžícími v prostředí některé linuxové distribuce, případně internetovou aplikací. Poslední problematickou aplikací, ke které není open source alternativa je 602XML Filler. Jedná se o aplikaci, které je volně dostupná (freeware) pro operační systémy Windows, Linux a MacOS.

V prostředí neziskových organizací je situace jednodušší v tom, že tyto organizace nejsou tak svázány legislativou jako obce a proto nemusí vést některé agendy a především v oblasti účetnictví si vystačí s programem pouze na jeho vedení a nepotřebují komplexní ERP řešení. Jak je vidět z tabulky (Tab. 18), všechny používané programy v tuto chvíli lze nahradit adekvátním open source řešením. V další kapitole se bude proveden výpočet ekonomických aspektů kompletní migrace na open source řešení v těchto organizacích.

Tab. 17. Návrh alternativního řešení v obcích 1 a 2 pomocí open source programů

	Používaný software	Obec 1 ³	Obec 2 ⁴	Open source alternativa
Operační systém	Windows XP	X	X	Linux (Fedora, Ubuntu)
Kancelářský balík	MS Office 2003	X	X	LibreOffice
Další software	Adobe Acrobat Reader	X	X	Adobe Acrobat Reader
	602XML FormFiller	X	X	Neexistuje alternativa

² Webové stránky ERP Compiere – www.compiere.com.

³ Křížek ve sloupci znamená, že daná obec tento software používá.

⁴ Křížek ve sloupci znamená, že daná obec tento software používá.

	ERP systém KEO	X		Není komplexní náhrada
	Antivirový program NOD	X	X	Netřeba
	ERP systém Ginis		X	Není komplexní náhrada
	SW Inkasník		X	Není komplexní náhrada
	SW Vodník		X	Není komplexní náhrada
	SW ASPI		X	Lze spustit ve WINE ⁵

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Tab. 18. Návrh alternativního řešení v nez. Org. 1, 2 a 3 pomocí open source programů

		NNO 1	NNO 2	NNO 3	Open source alternativa
Počet počítačů		1	6	28	
Operační systém	Windows 7	X	X	X	Linux (Fedora, Ubuntu)
	Windows 8.1			X	Linux (Fedora, Ubuntu)
Kancelářský balík	MS Office 2013	X	X	X	LibreOffice
Ostatní software	Adobe Acrobat Reader	X	X	X	Adobe Acrobat Reader
	Pohoda Start	X			FlexiBee ⁶
	NOD 32	X	X	X	Není potřeba
	Adobe Photoshop	X	X	X	GIMP
	Pohoda Komplet		X		FlexiBee
	Adobe InDesign		X	X	Scribus
	CorelDRAW X6		X	X	Inkspace
	Účetnictví Money S3			X	FlexiBee
	Microsoft Project 2013		X	X	GanttProject, ProjectLib

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

4.3 Kombinace open source a proprietárních řešení

Poslední možností je kombinovat proprietární a open source software. Jednalo by se tedy o kombinaci operačního systému Windows a náhradu všech aplikací, které mají open source alternativu za tuto verzi. Výslednou kombinaci open source a proprietárního software zachycuje tabulka (Tab. 19).

Tab. 19. Návrh alternativního řešení kombinující open source a proprietární software

	Obec 1	Obec 2	NNO 1	NNO 2	NNO 3	Open source alternativa
			1	6	28	
Windows 7	X	X	X	X	X	Linux (Fedora, Ubuntu)

⁵ WINE je aplikace simulující prostředí MS Windows v operačním systému Linux.

⁶ Nejedná se o open source software, ale aplikace je dostupná i pro OS Linux.

Windows 8.1					X	Linux (Fedora, Ubuntu)
MS Office 2013	X ⁷	X ⁸	X	X	X	LibreOffice
Adobe Acrobat Reader	X	X	X	X	X	Adobe Acrobat Reader
Účetnictví Pohoda Start			X			FlexiBee ⁹
Antivirový program NOD 32	X	X	X	X	X	Není potřeba
Adobe Photoshop			X	X	X	GIMP
Účetnictví Pohoda Komplet				X		FlexiBee
Adobe InDesign				X	X	Scribus
CorelDRAW X6				X	X	Inkspace
Účetnictví Money S3					X	FlexiBee
Microsoft Project 2013				X	X	GanttProject, ProjectLibre
602XML FormFiller	X	X				Neexistuje alternativa
ERP systém KEO	X					Není komplexní náhrada
ERP systém Ginis		X				Není komplexní náhrada
SW Inkasník		X				Neexistuje alternativa
SW Vodník		X				Neexistuje alternativa
SW ASPI		X				Lze spustit ve WINE ¹⁰

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

⁷ V případě obcí se jedná o MS Office 2003.

⁸ V případě obcí se jedná o MS Office 2003.

⁹ Nejedná se o open source software, ale aplikace je dostupná i pro OS Linux.

¹⁰ WINE je aplikace simulující prostředí MS Windows v operačním systému Linux.

5 EKONOMICKÁ ANALÝZA

V předchozích kapitolách jsme se identifikovali oblast zkoumání a na základě dotazníkového šíření jsme navrhli softwarovou platformu s využitím open source software a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jiným proprietárním řešením. Nyní se budeme zabývat ekonomickým zhodnocením těchto navrhovaných konfigurací. Budeme vycházet z několika základních východisek:

- Hardware na všech počítačích je stejný.
- Upgrade operačního systému proběhne skokově v jednom roce. Poplatky za provoz budou placeny každoročně ve stejné výši.
- Úroková míra bude 5%,
- Efektivita práce v open-source i proprietárních programech je identická,
- Náklady na školení budou pro všechny typy software (open source i proprietární) všech organizací shodné. Tyto náklady budou shodné po celou dobu sledovaného období,
- Náklady na správu počítačové sítě budou ve všech organizacích shodné. Tyto náklady budou shodné po celou dobu sledovaného období.

Abychom mohli porovnávat ceny v jednotlivých letech, musíme převést náklady jednotlivých let na společný základ a k tomu použijeme výpočet čisté současné hodnoty (NPV). Vzorec pro její výpočet je:

$$NPV = CF_0 + \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t} \quad (1)$$

r... úroková míra – 5%,

t ... roky,

CF_0 ... náklady v roce 0, v našem případě náklady na nákup SW,

CF_t ... náklady v jednotlivých letech, v našem případě roční licenční poplatky za používání SW.

Nyní si vyčíslíme ceny jednotlivých programů a jejich náklady na roční používání (maintenance). Toto vyčíslení popisuje tabulka (Tab. 20).

	CF₀	Náklady na maitenance v letech				Diskontované náklady na maitenance				NPV
Adobe InDesign	17 417,00	3 982,00	3 982,00	3 982,00	3 982,00	3 792,38	3 611,79	3 439,80	3 276,00	31 536,97
CorelDRAW X6	11 190,00	0	0	0	0	0	0	0	0	11 190,00
GIMP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Scribus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inkspace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Microsoft Project 2013	19 690,00	0	0	0	0	0	0	0	0	19 690,00
GanttProject, ProjectLibre	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
602XML FormFiller	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Adobe Acrobat Reader	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Náklady na správu systému	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	4 761,90	4 535,15	4 319,19	4 113,51	22 729,75
Náklady na instalaci systému	5 000,00	0	0	0	0	0	0	0	0	5 000,00
Náklady na školení	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	25 000,00	23 809,52	22 675,74	21 595,94	20 567,56	113 648,76

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

5.1 TCO

K určení výhodnosti té které varianty použijeme konstrukci ukazatele Total Cost of Ownership (TCO). Pro výpočet tohoto ukazatele budeme potřebovat následující údaje¹¹:

- pořizovací náklady,
- náklady na instalaci systému,
- náklady za zaškolení uživatelů,
- náklady na podporu a aktualizace,
- náklady na upgrade – zahrnuty v nákladech na maitenance,
- náklady na správu systému,
- **náklady z rozdílu ceny hardwaru,**
- **náklady na nižší efektivitu.**

Postupně tedy můžeme spočítat TCO pro všech pět typů organizací ve třech variantách (proprietární, open source a kombinovaná platforma).

5.2 Posouzení variant

Na základě předchozího textu a dat, které zobrazuje tabulka (Tab. 20), můžeme sestavit pro jednotlivé zkoumané organizace.

Tab. 21. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v obci 1

		Celkové náklady proprietární řešení	Celkové náklady open source řešení	Celkové náklady kombinované řešení
Windows XP	Linux	10 500,00	0	10 500,00
MS Office 2003	LibreOffice	18 570,00	0	0
Acrobat Reader	Acrobat Reader	0	0	0
602XML FormFiller	Neexistuje alternativa	0	0	0
ERP KEO	Není komplexní náhrada	136 735,21	5 000 000,00	136 735,21
NOD 32	Netřeba	10 085,11	-	10 085,11
	Celkem	175 890,32	5 000 000,00	157 320,32

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

¹¹ Tučně vyznačené ukazatele složky TCO nebudeme uvažovat.

Z tabulky (Tab. 21) je vidět, že pro tento typ obcí by bylo nejvýhodnějším řešením zachovat proprietární operační systém a nahradit pouze kancelářský balík za open source řešení. Pokud se podíváme na open source řešení, tak vzhledem k neexistenci komplexního open source ERP řešení pro obce, není možné provést komplexní migraci. Vývoj takového řešení jsem odhadl na 5 000 000Kč.

Obdobný výsledek dostáváme i u Obce 2. Výsledky analýzy TCO zachycuje tabulka (Tab. 22). I zde je nejvýhodnější varianta kombinace open source kancelářského balíku a proprietárního řešení. Obdobně i zde neexistuje komplexní ERP řešení a dále by bylo potřeba vyvinout náhrady za aplikace Inkasník a Vodník. Cenu za jejich vývoj jsem odhadl na 100 000Kč za aplikaci.

Tab. 22. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v Obci 2

		Celkové náklady proprietární řešení	Celkové náklady open source řešení	Celkové náklady kombinované řešení
Windows XP	Linux	28 000,00	0	28 000,00
MS Office 2003	LibreOffice	49 520,00	0	0
Adobe Acrobat Reader	Adobe Acrobat Reader	0	0	0
602XML FormFiller	Neexistuje alternativa	0	0	0
ERP Gordic Ginis	Není komplexní náhrada	170 919,01	5 000 000,00	170 919,01
NOD 32	Netřeba	26 893,62	-	26 893,62
SW INKASNÍK	Není komplexní náhrada	19 263,00	100 000,00	19 263,00
SW Vodník	Není komplexní náhrada	10 890,00	100 000,00	10 890,00
SW ASPI	Lze spustit ve WINE	99 371,82	99 371,82	99 371,82
	Celkem	404 857,45	5 299 371,82	355 337,45

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Jiná situace nastává v případě neziskových organizací. Tyto organizace nepotřebují pro svoji činnost komplexní ERP řešení se zakomponovanými specifickými agendami. Postupně si představíme výsledky ROI analýzy.

Stav v malé neziskové organizaci, kterou zde reprezentuje NNO 1 zachycuje tabulka (Tab. 23). Na základě těchto výsledků lze tvrdit, že pro tento typ organizací je výhodné používat kompletní open source řešení založené na operačním systému Linux.

Tab. 23. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v NNO 1

		Celkové náklady proprietární ře- šení	Celkové ná- klady open source řešení	Celkové nákla- dy kombinova- né řešení
Windows 7	Linux (Fedora, Ubuntu)	3 500,00	0	3 500,00
MS Office 2013	LibreOffice	6 190,00	0	0
Adobe Acrobat Reader	Adobe Acrobat Reader	0	0	0
Pohoda Start	FlexiBee Start	0	0	0
NOD 32	Není potřeba	3 361,70	0	3 361,70
Adobe Photoshop	GIMP	17 417,00	0	0
	Celkem	30 468,70	0	6 861,70

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

V tabulce (Tab. 24) vidíme již značnou úsporu pro organizace obdobné NNO 2. Při použití kompletního open source řešení v tomto případě jsou cenové náklady přibližně desetinové v porovnání s proprietárním řešením.

Tab. 24. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v NNO 2

		Celkové náklady proprietární řešení	Celkové náklady open source řeše- ní	Celkové náklady kombinované řeše- ní
Windows 7	Linux	21 000,00	0	21 000,00
MS Office 2013	LibreOffice	37 140,00	0	0
Adobe Acrobat Rea- der	Adobe Acrobat Rea- der	0	0	0
Microsoft Project 2013	GanttProject, Project- Libre	66 760,00	0	0
Pohoda Komplet	FlexiBee	45 282,60	45 895,79	45 282,60
NOD 32	Není potřeba	20 170,20	0	20 170,20
Adobe Photoshop	GIMP	52 251,00	0	0
Adobe InDesign	Scribus	126 147,90	0	0
CorelDRAW X6	Inkspace	44 760,00	0	0
	Celkem	413 511,70	45 895,79	86 452,80

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

Poslední zkoumanou organizací byla plně profesionální organizace NNO 3. Tabulka (Tab. 25) zachycuje výsledky ROI analýzy pro tuto organizaci, z které vyplývá, že nejvýhodnějším řešením by i pro tento typ organizací byla migrace na operační systém Linux a komplexní open source řešení.

Tab. 25. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v NNO 3

		Celkové náklady proprietární řešení	Celkové náklady open source řešení	Celkové náklady kombinované řešení
Windows 7	Linux	70 000,00	0	70 000,00
Windows 8.1	Linux	28 000,00	0	28 000,00
MS Office 2013	LibreOffice	182 000,00	0	0
Adobe Acrobat Reader	Adobe Acrobat Reader	0	0	0
Money S3	FlexiBee	43 876,65	45 895,79	43 876,65
NOD 32	Není potřeba	94 127,60	0	94 127,60
Adobe Photoshop	GIMP	34 834,00	0	0
Adobe InDesign	Scribus	63 073,95	0	0
CorelDRAW X6	Inkspace	44 760,00	0	0
Microsoft Project 2013	GanttProject, ProjectLibre	467 320,00	0	0
	Celkem	1 027 992,20	45 895,79	236 004,25

Zdroj: analýza vlastních dat z dotazníků

5.3 Závěr ekonomické analýzy

Práce se klade za cíl nalézt odpověď na otázku, zda a jakým subjektům neziskového sektoru se vyplatí využívat open source software, případně kombinaci proprietárního a open source software. Z provedené analýzy dotazníkového šetření vyplývá, že pro neziskové organizace, které nepoužívají žádný specializovaný software je varianta čistě open source platformy mnohem výhodnější, než používání proprietárního systému. Naproti tomu, pro obce, které používají ERP řešení tu prostor pro nasazení open source software je především v kombinaci s tímto proprietárním operačním systémem.

6 PROJEKT „ZVÝŠENÍ EFEKTIVNOSTI PROSTŘEDKŮ VYNAKLÁDANÝCH NA IT VE VEŘEJNÉM SEKTORU“

6.1 Cíle projektu

Cílem projektu je zvýšení povědomí vedoucích zaměstnanců veřejných i soukromých organizací neziskového sektoru o open source technologiích a tím dosáhnout většího používání těchto technologií (software) v neziskovém sektoru.

Dalším cílem je vznik e-learningových i klasických kurzů, zaměřených na open source software, především vybrané distribuce operačního systému Linux, kancelářský balík LibreOffice, grafické nástroje GIMP, Scribus a Impress.

Posledním cílem projektu je poskytování konzultací pracovníkům neziskových organizací v oblasti open source a implementace open source do organizací neziskového sektoru.

6.2 Zdůvodnění potřeby

Z předchozího textu, především z kapitoly 5 vyplývá, že pro neziskové organizace i obce je migrace, a to jak plná tak částečná migrace, na open source řešení ekonomicky přínosná. Neziskové organizace jsou nuceny vynakládat finanční prostředky efektivně. Výpočetní technika a software jsou pouze podpůrnými nástroji k plnění mise dané organizace. Tlak na efektivní vynakládání finančních prostředků za podlesní cca 3 roky ze strany občanů i politických stran, na představitele veřejného neziskového sektoru, zesílil. Používání open source software je jedním způsobů jak na software vynakládat méně finančních prostředků.

6.3 Popis cílové skupiny

Cílovou skupinu projektu tvoří vedoucí představitelé neziskových organizací, tedy především starostové obcí a statutární zástupci nestátních neziskových organizací, a dále řadoví zaměstnanci těchto organizací. Velikost této cílové skupiny

CS1 - Vedoucí představitelé neziskových organizací – tito pracovníci mají rozhodovací pravomoc. Tato cílová skupina získá povědomí o tom, co je to open source software, jaké přínosy tento software má pro danou organizaci, jaké jsou náklady spojené s jeho používáním v dané organizaci a jakým způsobem lze provést migraci na open source software.

CS2 - Ostatní pracovníci neziskových organizací – tato cílová skupina získá především praktické zkušenosti s používáním open source software jako alternativou k proprietárním řešením.

6.4 Zapojení a motivace cílové skupiny

Z dotazníkového šetření, jehož výsledky jsou popsány v kapitole 3, vyplývá, že organizace používají zastaralý a dnes již většinou nepodporovaný operační systém, případně kancelářský balík. Budou tedy muset řešit otázku jaký software nakoupit v dalším období. Zde se naskýtá prostor pro nasazení open source řešení jako alternativy k dosud používanému, proprietárnímu software. Další motivací pro účast v projektu, především pro vedoucí představitelé neziskových organizací, tedy například předsedy občanských sdružení/spolků, ale i pro starosty malých obcí, je snaha vynakládat finanční prostředky co možná nejefektivněji. Realizací tohoto projektu získají dostatek informací a bude jim umožněno konzultovat nasazení open source nástrojů ve své organizaci.

6.5 Přínos pro cílovou skupinu

Přínos pro cílovou skupinu lze rozdělit na základě zapojených cílových skupin.

Pro CS1 bude projekt přínosný neboť:

- Získají informace o možnostech využívat open source nástroje ve své organizaci/obce
- Dostanou konzultační podporu v případě implementace open source nástrojů do své organizace/obce
- Budou ve svých organizacích/obcích používat legální software, který v některých případech nepoužívali a porušovali tak licenční ujednání, potažmo zákony České republiky

Pro CS2 bude projekt přínosný neboť:

- Získají znalosti o oblasti práce s open source nástroji nasazenými v jejich organizaci

6.6 Rizika projektu

Rizika projektu identifikujeme následující:

R1 - Neochota vedoucích představitelů organizací řešit situaci zastaralého software přechodem na nový software

R2 - Neochota vedoucích představitelů organizací používat open source technologie

R3 - Neochota zaměstnanců k práci s open source nástroji

R4 - Zastavení vývoje některého z open source nástrojů

R5 - Změna licenční a cenové politiky proprietárních nástrojů a jejich výrazné zlevnění

R6 - Změna legislativy neumožňující používat otevřené licence a software

6.7 Popis opatření na eliminaci nebo odstranění rizik

6.7.1 R1 - Neochota vedoucích představitelů organizací řešit situaci zastaralého software přechodem na nový software

Pravděpodobnost výskytu: nízká

Dopad rizika: střední

Opatření na odstranění: Dopad tohoto rizika lze eliminovat jedině kvalitní osvětou příslušných pracovníků. V rámci projektu tedy budeme publikovat v časopisech a na internetových stránkách relevantních dané cílové skupině. Účastnit se prezentačních akcí a nabízet odborné konzultace.

6.7.2 R2 - Neochota vedoucích představitelů organizací používat open source technologie

Pravděpodobnost výskytu: vysoká

Dopad rizika: vysoký

Opatření na odstranění: Dopad tohoto rizika lze eliminovat jedině kvalitní osvětou příslušných pracovníků. V rámci projektu tedy budeme publikovat v časopisech a na internetových stránkách relevantních dané cílové skupině. Účastnit se prezentačních akcí a nabízet odborné konzultace. Dále chceme připravit elektronickou publikaci ukazující případové studie migrace obdobných organizací na open source technologie.

6.7.3 R3 - Neochota zaměstnanců k práci s open source nástrojům

Pravděpodobnost výskytu: vysoká

Dopad rizika: vysoký

Opatření na odstranění: Dopad tohoto rizika lze eliminovat kvalitním proškolením pracovníků a nastavením vnitřních mechanismů v jednotlivých organizacích. V rámci projektu vzniknou učební materiály, kde budou zobrazeny postupy běžných operací v proprietárním a svobodném software.

6.7.4 R4 - Zastavení vývoje některého z open source nástrojů

Pravděpodobnost výskytu: nízká

Dopad rizika: vysoký

Opatření na odstranění: V případě ukončení vývoje některé z preferovaných aplikací lze předpokládat, že najdeme na trhu open source nástrojů jiný software. Mnohem pravděpodobnější však je, že se díky komunitám vývojářů okolo hlavních open source nástrojů, najde další skupina programátorů, kteří se daného software ujmou a budou pokračovat ve vývoji.

6.7.5 R5 - Změna licenční a cenové politiky proprietárních nástrojů a jejich výrazné zlevnění

Pravděpodobnost výskytu: nízká

Dopad rizika: střední

Opatření na odstranění: Přednosti open source software nejsou pouze v rovině finanční. Právě komunitní vývoj dává open source software výhodu v rychlosti odstraňování chyb. Změna cenové politiky proprietárního software je sice možná, avšak nikdy se cena nebude rovnat nule za v podstatě neomezený počet licencí daného software.

6.7.6 R6 - Změna legislativy neumožňující používat otevřené licence a software

Pravděpodobnost výskytu: nízká

Dopad rizika: vysoký

Opatření na odstranění: Tomuto riziku budeme předcházet sledováním legislativy v oblasti autorského práva a softwarových patentů. V případě hrozícího rizika budeme publikovat články s touto tematikou a apelovat na představitele politických stran s možnými důsledky takovéto legislativy.

6.8 KLÍČOVÉ AKTIVITY

6.8.1 KA1 – Prezentace open source pro představitele neziskových organizací

Cíl aktivity: Prezentovat open source nástroje jako alternativu k proprietárnímu software.

Obsahem této aktivity bude uspořádání 56 prezentačních dní v rámci České republiky v jednotlivých krajích. Tyto prezentační dny budou rozděleny do 2 let, kdy v každém kraji budou 2 tyto akce ročně. Na těchto akcích budou představitelům neziskových organizací prezentovány jednotlivé open source nástroje a to ve variantě kompletní open source pracovní stanice, a stanice s proprietárním operačním systémem a open source nástroji pro kancelářskou práci.

Před samotnými prezentačními dny je třeba vyrobit elektronickou publikaci, která bude popisovat proces a problematiku migrace, opět na dvě různá řešení (kombinaci proprietární operační systém a open source kancelářský software; čistě open source pracovní stanici). Dále v této publikaci budou zmíněny příklady z praxe, kde již proběhla migrace na některý z open source nástroj s popisem migrace a náklady na ni.

6.8.2 KA2 – Školení uživatelů

Cíl aktivity: Vyškolení pracovníky v používání open source nástrojů.

V rámci této aktivity vznikne sada školení zaměřená na uživatelské znalosti open source alternativ k běžně používaným kancelářským a grafickým programům. Jedná se především o sadu LibreOffice, a grafické nástroje GIMP, Impress a Scribus. Dále vznikne sada kursů zaměřených na práci v operačním systému Linux. Tyto kurzy budou zaměřeny na principy práce v Linuxu, konkrétně distribucích Ubuntu a Fedora. Jako podpora pro absolventy kursů vzniknou pracovní brožury, které budou také zaměřeny na porovnání základních operací mezi proprietárním a open source nástrojem. Tedy uživatel na jedné straně uvidí, jak se daná operace dělala v Microsoft Office a na druhé straně uvidí návod jak tutéž operaci provést v LibreOffice. Domníváme se, že tento způsob umožní lepší sžití se uživateli s novými programy. Jako další výstup v rámci této klíčové aktivity vznikne souběžně sada e-learningových kursů, které se budou zabývat problematikou open source nástrojů.

6.8.3 KA3 – Konzultace

Cíl aktivity: poskytnout vedoucím představitelům neziskových organizací informace k migraci na open source software.

V rámci této aktivity budeme poskytovat bezplatné konzultace představitelům neziskových organizací v před, ale i v průběhu migrace na open source software. Vznikne tedy jakýsi helpdesk pro otevřený software, kde bude možné zadávat dotazy, na které budeme odpovídat. Z odpovědí vznikne webový portál, ve kterém bude možné vyhledávat podle několika kritérií. Tento portál bude volně přístupný.

Konzultace budou poskytovány převážně formou tohoto helpdesku, případně formou videokonference.

6.8.4 KA4 – Migrace na open source software

Cíl aktivity: provést ukázkové migrace typových organizací na otevřené technologie.

Ve vybraných neziskových organizacích, které projeví zájem o přechod na open source software, provést migraci a to buď komplexní, tedy s využitím operačního systému Linux, kancelářského balíku LibreOffice a dalších nástrojů, které daná organizace používá, nebo částečnou se zachováním operačního systému Microsoft Windows a náhradou proprietárního kancelářského balíku, případně grafických programů za open source software.

Budeme se snažit o migraci některé z obcí, ideálně 2 případy (do 500 obyvatel a do 5 000 obyvatel) a dále alespoň 3 nestátních neziskových organizací různých typů.

6.8.5 KA5 – Konference

Cíl aktivity: prezentovat výstupy projektu odborné a laické veřejnosti.

Cílem konference bude prezentovat případové studie vzniklé v rámci KA4 odborné a laické veřejnosti. V České republice se ročně pořádá několik odborných konferencí zaměřených na operační systém Linux. Jedná se především o:

- LinuxAlt - <http://www.linuxalt.cz/>,
- LinuxDays - <http://www.linuxdays.cz/cs/>,
- InstallFest – <http://www.installfest.cz/>.

Tyto konference jsou zaměřeny spíše na uživatele z řad open source komunity a jsou více technicky zaměřené. Námi pořádaná konference se bude zabývat spíše manažerským a uživatelským pohledem.

6.9 PROJEKTOVÝ TÝM

6.9.1 Projektový manažer

Forma: Hlavní pracovní poměr

Úvazek: 100%

Mzda: 30 000 Kč

Popis úvazku: Tento pracovník má na starosti chod celého projektu a odpovídá za něj celkově. Metodicky řídí ostatní pracovníky a koordinuje jejich činnosti.

Zodpovědnost:

- za provádění řízení rizik projektu
- za výběr členů projektového týmu
- za průběžnou analýzu projektu

- za hodnocení průběhu projektu
- za správnost výběrových řízení
- za správnost změn v projektu
- za řádný chod projektu v souladu s harmonogramem

Pracovní náplň:

- vedení projektu - organizace, koordinace, vedení týmu
- jednání s jednotlivými členy týmu, příprava a vedení realizačních porad
- kontrola a příprava výběrových řízení
- vypracování podrobného harmonogramu aktivit
- sledování naplňování monitorovacích indikátorů projektu

6.9.2 Finanční manažer, účetní**Forma:** HPP**Úvazek:** 20%**Mzda:** 6 000 Kč

Popis úvazku: Finanční manažer se stará o zpracování účetnictví projektu dle účetních standardů, dále zpracovává podklady pro finanční řízení projektu.

Zodpovědnost:

- za evidenci, administraci a archivaci účetních dokladů projektu
- za zpracování podkladů pro finanční řízení projektu

Pracovní náplň:

- shromažďování a evidence účetních podkladů
- dohled nad financováním projektu a stavem rozpočtu projektu
- účast na poradách projektového týmu
- pravidelný reporting cash-flow Projektovému manažerovi

6.9.3 Lektor OS Linux**Forma:** DPČ**Úvazek:** 960 hodin

Mzda: 250 Kč/hodinu => 240 000 Kč

Popis úvazku: Instruktor vyučující praktické části.

Pracovní náplň:

- přípravu a vedení kursů používání OS Linux
- příprava učebních materiálů pro elektronickou publikaci a e-learning

6.9.4 Lektor LibreOffice

Forma: DPČ

Úvazek: 960 hodin

Mzda: 250 Kč/hodinu => 240 000 Kč

Popis úvazku: Instruktor vyučující praktické části.

Pracovní náplň:

- přípravu a vedení kursů kancelářského balíku LibreOffice
- příprava učebních materiálů pro elektronickou publikaci a elearning

6.9.5 Lektor grafických programů

Forma: DPČ

Úvazek: 960 hodin

Mzda: 250 Kč/hodinu => 240 000 Kč

Popis úvazku: Instruktor vyučující praktické části.

Pracovní náplň:

- přípravu a vedení kursů grafických programů GIMP, Inkspace a Scribus
- příprava učebních materiálů pro elektronickou publikaci a e-learning

6.9.6 Pracovník Helpdesku, e-Learningu, Konzultant

Forma: DPČ

Úvazek: 50%

Mzda: 15 000 Kč/měsíc

Popis úvazku: Tento pracovní se bude podílet na konzultacích, helpdesku a e-learningu v rámci projektu.

Pracovní náplň:

- vytvoření vazeb v e-learningové aplikaci (hypertextové odkazy, odkazy na jednotlivé texty apod.)
- podpora instruktorů při vkládání textů do systému
- vložení otázek do e-learningové aplikace, vytvoření testů
- administrace celého e-learningového systému
- poskytování konzultací v rámci helpdeskového prostředí a videokonference

6.10 Výstupy projektu

Tab. 26. Výstupy projektu

Název	Jednotka	Plánovaná hodnota	KA
Počet prezentací v krajích	počet	56	KA1
Počet návštěvníků prezentačních akcí	osob	840	KA1
Počet realizovaných školení	počet	36	KA2
Počet proškolených uživatelů	osob	540	KA2
Počet konzultací	počet	100	KA3
Počet migrovaných neziskových organizací	počet	5	KA4
Počet zrealizovaných konferencí	počet	1	KA5
Počet účastníků konference	osob	100	KA5
Počet ostatních prezentačních aktivit	počet	9	KA5

6.11 Rozpočet projektu

Tab. 27. Rozpočet projektu

Typy nákladů		Jednotka	Počet jednotek	Jednotková cena	Celkové náklady	%
1	OSOBNÍ NÁKLADY				3 304 440,00	88,37
1.1	Platy, odměny z dohod a pojistné				2 466 000,00	65,95
1.1.1	Výdaje na odborné zaměstnance, v tom				1 170 000,00	31,29
1.1.1.1	Platy	os. * měs.(hod.)	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1.2	Odměny z dohod (DPČ)	os. * měs.(hod.)			1 170 000,00	31,29
1.1.1.2.1	Lektor OS Linux	hodin	960,00	250,00	240 000,00	6,42
1.1.1.2.2	Lektor LibreOffice	hodin	960,00	250,00	240 000,00	6,42
1.1.1.2.3	Lektor grafických programů	hodin	960,00	250,00	240 000,00	6,42
1.1.1.2.4	Pracovník Helpdesku, e-Learningu, konzultant	měsíc	30,00	15000,00	450 000,00	12,03
1.1.1.3	Odměny z dohod (DPP)	os. * měs.(hod.)			0,00	0,00
1.1.1.4	Autorské honoráře		0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2	Výdaje na administrativní zaměstnance, v tom				1 296 000,00	34,66

Typy nákladů		Jednotka	Počet jednotek	Jednotková cena	Celkové náklady	%
1.1.2.1	Platy	os. * měs.(hod.)	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.2	Odměny z dohod (DPČ)	os. * měs.(hod.)			1 296 000,00	34,66
1.1.2.2.1	Projektový manažer	měsíc	36,00	30000,00	1 080 000,00	28,88
1.1.2.2.2	Finanční manažer, účetní	měsíc	36,00	6000,00	216 000,00	5,78
1.1.2.3	Odměny z dohod (DPP)	os. * měs.(hod.)	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.4	Autorské honoráře		0,00	0,00	0,00	0,00
1.2	Sociální pojištění		1,00	616500,00	616 500,00	16,49
1.3	Zdravotní pojištění		1,00	221940,00	221 940,00	5,94
3	ZAŘÍZENÍ				245 000,00	6,55
3.1	Nehmotný majetek do 60 tis. Kč				90 000,00	2,41
3.1.1	Software	kus	0	0	0,00	0,00
3.1.2	Ostatní		0,00	0,00	90 000,00	2,41
3.1.2.1	Papír	soubor	1,00	10000,00	10 000,00	0,27
3.1.2.2	Toner	soubor	1,00	10000,00	10 000,00	0,27
3.1.2.3	Další spotřební materiál	soubor	1,00	20000,00	20 000,00	0,53
3.1.2.4	Počítač	ks	2,00	20000,00	40 000,00	1,07

Typy nákladů		Jednotka	Počet jednotek	Jednotková cena	Celkové náklady	%
3.1.2.5	Tiskárna	ks	1,00	10000,00	10 000,00	0,27
3.5	Nájem zařízení, leasing		0,00	0,00	155 000,00	4,15
3.5.1	Nájem prostor KA1	den	56,00	2500,00	140 000,00	3,74
3.5.2	Nájem prostor KA5	den	1,00	15000,00	15 000,00	0,40
4	MÍSTNÍ KANCELÁŘ	měsíc	36	10000	0,00	0,00
5	NÁKUP SLUŽEB				190 000,00	5,08
5.1	Publikace/školicí materiály/manuály	dokument	0,00	0,00	0,00	0,00
5.2	Odborné služby/Studie a výzkum	služba			20 000,00	0,53
5.2.1	E-learningové prostředí	ks	1,00	20000,00	20 000,00	0,53
5.3	Výdaje na konference/kurzy	konference	0,00	0,00	170 000,00	4,55
5.3.1	Nájem prostor KA1	den	56,00	2500,00	140 000,00	3,74
5.3.2	Nájem prostor KA5	den	1,00	30000,00	30 000,00	0,80
5.4	Podpora účastníků (stravné, ubytování)	osoba	0,00	0,00	0,00	0,00
5.5	Jiné výdaje		0,00	0,00	0,00	0,00
9	PŘÍMÉ ZPŮSOBILÉ VÝDAJE CELKEM				3 739 440,00	100,00
11	CELKOVÉ ZPŮSOBILÉ VÝDAJE				3 739 440,00	100,00

Typy nákladů		Jednotka	Počet jednotek	Jednotková cena	Celkové náklady	%
11.1	Celkové způsobilé výdaje investiční		0,00	0,00	0,00	0,00
11.2	Celkové způsobilé výdaje neinvestiční		0,00	0,00	3 739 440,00	100,00
13	CELKOVÉ VÝDAJE PROJEKTU				3 739 440,00	100,00
13.1	Celkem investiční výdaje		0,00	0,00	0,00	0,00
13.2	Celkem neinvestiční výdaje		0,00	0,00	3 739 440,00	100,00

ZÁVĚR

Z celosvětového pohledu obliba open source technologií ve veřejném sektoru roste a začínají jej využívat veřejné instituce stále ve větší míře. Jako příklad může sloužit projekt LiMux¹². Prostor v České republice v neziskovém sektoru je, avšak to co neziskovému sektoru a jeho představitelům chybí je osvěta ze strany open source komunity. Na druhou stranu problém open source komunity je v tom, že není schopna Linux prezentovat jako skutečnou alternativu k proprietárnímu řešení, a že velkou část diskuse uvnitř komunity se zabývá otázkou, která distribuce či software je lepší. Tato práce si částečně klade za cíl přispět k propagaci open source technologií v neziskovém sektoru.

Cílem práce bylo pokusit se najít odpověď na otázku, zda a jakým subjektům neziskového sektoru se vyplatí využívat open source software, případně kombinaci proprietárního a open source software, a pokud ano tak na určitých vzorových subjektech toto dokázat pomocí některého z ekonomických nástrojů. Na základě těchto zjištění navrhnout projekt, jehož cílem bude implementace open source software a školení uživatelů.

V projektu bylo provedeno dotazníkové šetření, na jehož základě byly vybrány vzorové příklady organizací, na kterých byl následně demonstrován alternativní software, kterým by tyto organizace mohly proprietární řešení nahradit. Součástí bylo i ekonomické vyčíslení nákladů pomocí ukazatele Total Cost of Ownership.

Z výše uvedené analýzy vyplývá, že pro obce, není výhodné plná migrace na open source software ve chvíli, kdy tato obec používá specializovaný software. Tato práce se nezabývala kombinací open source a proprietárních pracovních stanic, tedy kdy několik pracovišť využívá pouze open source a tam kde je to nezbytné, využívá i proprietární software. Příkladem by mohlo být například specializované pracoviště GIS. Hlavní důvod nemožnosti plné migrace je však především v nedostatku software, který je určen pro podporu řízení obcí. Jedná se především o ERP software s vazbami na některé registry využívané ve státní správě. Aby bylo možné nasazovat ERP systémy i na open source operační systémy, muselo by dojít k významným zákaznickým úpravám těchto open source ERP řešení, které by však byly finančně nákladné a ukazatel TCO by byl mnohem vyšší než u proprietárních

---

¹² je projekt radnice německého velkoměsta Mnichov, jehož cílem je provozovat na městských počítačích (včetně zhruba 15 000 osobních počítačů a netobooků) převážně svobodný software viz. <http://cs.wikipedia.org/wiki/LiMux>

řešení. Proto v obcích navrhuji migrovat především na open source kancelářské aplikace, případně grafický software, který je volně dostupný.

V případě neziskových organizací se projevil významný nedostatek finančních prostředků na software v tomto sektoru, kdy velké množství organizací používá proprietární software v rozporu s licenčním ujednáním a porušuje tak zákony České republiky. Open source řešení přináší těmto organizacím významnou úsporu finančních prostředků, respektive umožňuje jim používat software legálně. Tyto organizace nejčastěji používají kancelářský balík v kombinaci s grafickým software a na základě výsledků této práce můžeme říci, že plnohodnotná migrace na open source software by byla řešením téměř pro všechny neziskové organizace, které nepoužívají žádný specializovaný nástroj.

Následný projekt je zpracován tak, aby jej bylo možné použít jako základ žádosti o finanční prostředky ze strukturálních fondů. Kostra projektu odpovídá žádosti OP VK z rozpočtovacího období 2017-2013, je ji však možné využít pro jakýkoliv následný operační program, případně samostatně pro realizaci projektu. Jako synergický projekt by bylo možné realizovat projekt, jehož cílem by byl právě vývoj ERP systému zaměřeného na obce se všemi specifiky, které přináší zákony upravující ekonomiku obcí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Aujezdský, Jozef. 2010.** Úvod do právní ochrany počítačových programů. [Online] 12. 9 2010. [Citace: 23. 3 2014.] <http://www.elaw.cz/clanek/uvod-do-pravni-ochrany-pocitacovych-programu-dil-1>.
- AutZ. 2000.** Zákon číslo 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). 2000.
- Boardmann, Anthony. 2008.** *Cost-benefit analysis : concepts and practice*. místo neznámé : Pearson Education, 2008. ISBN 8131717496.
- Computer History Wiki. 2010.** Net/1. [Online] 1. 12 2010. [Citace: 23. 3 2014.] <http://gunkies.org/wiki/Net/1>.
- Doležal, Jan, Máchal, Pavel a Lacko, Bronislav. 2009.** *Projektový management podle IPMA*. Praha : Grada, 2009. 978-80-247-28483.
- EUR-Lex. 2009.** SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2009/24/ES, o právní ochraně počítačových programů. *EUR-Lex*. [Online] 29. 4 2009. [Citace: 15. 3 2014.] <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:111:0016:0022:CS:PDF>.
- Free Software Foundation, Inc. 1996, 1997, 1998, 1999.** Definice svobodného software. [Online] 1996, 1997, 1998, 1999. [Citace: 15. 2 2014.] <https://www.gnu.org/philosophy/free-sw.html>.
- Ghosh, Rishab Aiyer. 2006.** Economic impact of open source software on innovation and the competitiveness of the Information and Communication Technologies (ICT) sector in the EU. <http://www.epractice.eu/>. [Online] final report, 20. 11 2006. [Citace: 23. 3 2014.] http://www.epractice.eu/files/media/media_479.pdf.
- Guibault, Lucie. 2006.** Paradigm Shift in European Intellectual Property Law? From Microsoft to Linux. *Lex Electronica - Revue électronique du Centre de recherche en droit public*. [Online] 2006. [Citace: 15. 3 2014.] <http://www.lex-electronica.org/articles/v10-3/guibault.pdf>. ISSN 1480-1787.
- Jablonský, Josef. 2007.** *Operační výzkum - kvantitativní modely pro ekonomické rozhodování*. 3. vyd., Praha : Professional Publishing, 2007. str. 320s. ISBN 978-80-86946-44-3.

Klang, Mathias. 2005. Free software and open source: The freedom debate and its consequences. *First Monday*. [Online] 2005. [Citace: 15. 2 2014.] DOI: 10.5210/fm.v10i3.1211. <http://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/1211/1131>. ISSN 13960466.

Kříž, Jan, a další. 2002. *Autorský zákon a předpisy souvisící*. Praha : Linde Praha a.s., 2002.

Kučera, František. 2010. Svobodný software: Co je to Copyleft. [Online] 10. 6 2010. [Citace: 15. 2 2014.] <https://svobodnysoftware.frantovo.cz/drupal/node/7>.

Malý, Ivan a Strecková, Yvonne. 1998. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. Brno : Computer Press, 1998. ISBN 80-7226-112-6.

Ministerstvo vnitra České republiky. 2002. Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv. *Zákon č. 312/2002 Sb., Zákon o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů*. [Online] 12. 7 2002. [Citace: 27. 4 2014.] <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3933>.

Ministerstvo vnitra České republiky. 2012. Zveřejňování poskytnuté informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. *Ministerstvo vnitra České republiky - Odbor dozoru a kontroly veřejné správy*. [Online] 20. 1 2012. [Citace: 15. 3 2014.] <http://www.mvcr.cz/odk2/soubor/stanovisko-odk-2012-1-pdf.aspx>.

Ministrestvo vnitra České republiky. 2000. Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv. *Zákon č. 128/200 Sb., Zákon o obcích (obecní zřízení)*. [Online] 15. 5 2000. [Citace: 27. 4 2014.] <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3426>.

Ministerstvo vnitra České republiky. 2000. Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv. *Zákon č. 129/2000 Sb., Zákon o krajích (krajské zřízení)*. [Online] 15. 5 2000. [Citace: 27. 4 2014.] <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3426>.

Nas, Tevfik F. 1996. *Cost-Benefit Analysis: Theory and Application*. místo neznámé : SAGE Publications, 1996. ISBN 0-8039-7133-8.

Ochrana, František. 2001. *Hodnocení veřejných zakázek a veřejných projektů*. Praha : ASPI publishing, 2001. ISBN 8085963965.

OSI. 2007. GNU General Public License version 3 (GPLv3). [Online] 2007. [Citace: 9. 3 2014.] <http://opensource.org/licenses/gpl-3.0.html>.

OSI. 2014. The BSD 3-Clause License. *The Open Source Initiative*. [Online] 2014. [Citace: 2. 3 2014.] <http://opensource.org/licenses/BSD-3-Clause>.

Rektořík, Jaroslav a Šelešovský, Jan. 2003. *Kontrolní systémy veřejné správy a veřejného sektoru*. Praha : Ekopress, 2003. 80-86119-72-6.

Rektořík, Jaroslav. 2002. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha : Ekopress, 2002. ISBN 80-86119-60-2.

Rektořík, Jaroslav. 2001. *Ekonomika veřejného sektoru*. Brno : Masarykova univerzita v Brně, 2001. ISBN 80-210-2550-6.

Rektořík, Jaroslav. 2004. *Organizace neziskového sektoru*. Brno : Ekopress, 2004. ISBN 80-86119-41-6.

Salamon, Lester M. a Anheier, Helmut K. 1997. *Diferenting of the Nonprofit Sector: a cross-national analysis*. Manchester : Manchester University Press, 1997. ISBN 0-7190-4902-4.

Samuels, Edward. 1993. The public domain in copyright law. [Online] 1993. [Citace: 15. 2 2014.] <http://www.edwardsamuels.com/copyright/beyond/articles/public.html#tx109>.

Wikipedie. 2014. BSD licence. *Wikipedie*. [Online] 10. 2 2014. [Citace: 2. 3 2014.] http://cs.wikipedia.org/wiki/BSD_licence.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Schéma členění národního hospodářství	13
Obr. 2 Působení veřejné správy na veřejný sektor.....	15
Obr. 3 Veřejná správa v užším pojetí	16

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Podíl open source licencí projektů umístěných na serveru www.freecode.com	24
Tab. 2. Přehled právních forem	31
Tab. 3. Velikost obce dle počtu obyvatel.....	31
Tab. 4. Počty používaných počítačů	32
Tab. 5. Používané operační systémy v obcích	32
Tab. 6. Počet používaných licencí kancelářských balíků	33
Tab. 7. Ostatní používaný software v obcích.....	33
Tab. 8. Počet používaných počítačů v neziskových organizacích.....	34
Tab. 9. Používané operační systémy v neziskových organizacích	34
Tab. 10. Počet používaných licencí kancelářských balíků	35
Tab. 11. Ostatní používaný software v neziskových organizacích.....	36
Tab. 12. Přehled software používaného v Obci 1	38
Tab. 13. Přehled software používaného v Obci 2	38
Tab. 14. Přehled software používaného v Neziskové organizaci 1	39
Tab. 15. Přehled software používaného v Neziskové organizaci 2	39
Tab. 16. Přehled software používaného v Neziskové organizaci 3	40
Tab. 17. Návrh alternativního řešení v obcích 1 a 2 pomocí open source programů	41
Tab. 18. Návrh alternativního řešení v neziskových organizacích 1, 2 a 3 pomocí open source programů	42
Tab. 19. Návrh alternativního řešení kombinující open source a proprietární software	42
Tab. 20. Přehled diskontovaných nákladů na pro jednotlivé programy	45
Tab. 21. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v obci 1	47
Tab. 22. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v Obci 2	48
Tab. 23. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v NNO 1	49
Tab. 24. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v NNO 2	49
Tab. 25. Porovnání nákladů na jednotlivé kombinace SW v NNO 3	50
Tab. 26. Výstupy projektu	59
Tab. 27. Rozpočet projektu.....	60
Tab. 28. Harmonogram aktivit.....	64

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I: DOTAZNÍK	73
PŘÍLOHA II: OBECNÁ VEŘEJNÁ LICENCE GNU v.3 (GNU GPL v.3)	76
PŘÍLOHA III: TŘÍBODOVÁ LICENCE BSD	91

PŘÍLOHA I: DOTAZNÍK

1. PRÁVNÍ FORMA*

- Město/obec
- Příspěvková organizace
- Občanské sdružení / Spolek
- Obecně prospěšná společnost
- Nadace
- Církevní právnická osoba
- Jiná

2. POČET OBYVATEL/ČLENŮ NEBO ZAMĚSTNANCŮ - POKUD VAŠE PRÁVNÍ FORMA NENÍ OBEC/MĚSTO ZVOLTE VARIANTU POČET ČLENŮ / ZAMĚSTNANCŮ.*

- do 500 obyvatel
- 500 – 2 000 obyvatel
- 2 001 – 5 000 obyvatel
- 5 001 – 10 000 obyvatel
- 10 001 – 25 000 obyvatel
- 25 001 – 50 000 obyvatel
- 50 001 – 100 000 obyvatel
- více než 100 000 obyvatel
- Počet členů / zaměstnanců

3. POČET POUŽÍVANÝCH POČÍTAČŮ*

4. POUŽÍVANÝ OPERAČNÍ SYSTÉM*

---	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí	Vynaložené náklady na licence celkem (za poslední 4 roky)	Plánované nákupy v roce 2013 a 2014
Microsoft Windows 8				
Microsoft Windows 7				
Microsoft Windows Vista				
Microsoft Windows XP				

Microsoft Windows 2000				
Linux (jakákoliv distribuce)				
Jakýkoliv z rodiny BSD				
Jiný				

5. JAKÝ POUŽÍVÁTE KANCELÁŘSKÝ BALÍK*

---	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí	Vynaložené náklady na licence celkem (za poslední 4 roky)	Plánované nákupy v roce 2013 a 2014
MS Office 2013				
MS Office 2010				
MS Office 365				
Jiná verze MS Office				
LibreOffice				
OpenOffice				
Jiný				

6. JAKÉ POUŽÍVÁTE DALŠÍ PROGRAMY*

---	Název používaného programu/programů	Počet licencí celkem	Počet nelegálních licencí	Vynaložené náklady na licence celkem (za poslední 4 roky)	Plánované nákupy v roce 2013 a 2014
Účetnictví					
ERP					
CRM - správa kontaktů					
Spisová služba					
Grafický program/programy					
Úprava tiskových výstupů, plakátů a podobně (např. Adobe InDesign, Inkspace,...)					
Internetový prohlížeč (Internet Explorer, Chrome,...)					
Emailový klient (MS Outlook, Mozilla Thunderbird,...)					
Emailová server (MS Exchange, Postfix, řešeno u poskytovatele připojení k internetu,...)					

Jiný software - Prosím vyplňte také další otázku					
Serverové operační systémy					

7. PODROBNĚJŠÍ POPIS K POLI JINÝ SOFTWARE

8. JAK SPRAVUJETE VAŠI POČÍTAČOVOU SÍŤ*

---	Počet	Roční náklady
Vlastními zaměstnanci		
Dobrovolníky		
Externím dodavatelem		
Jinak		

9. NÁKLADY NA VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ V OBLASTI ICT V LETECH 2012 - 2013*

10. PLÁNOVANÉ NÁKLADY NA VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ V OBLASTI ICT V LETECH 2014 - 2015*

Poznámka - * označuje povinnou položku

PŘÍLOHA II: OBECNÁ VEŘEJNÁ LICENCE GNU v.3 (GNU GPL v.3)

Tento text je neoficiálním českým překladem GNU General Public License (Obecné veřejné licence GNU). Nebyl vydán nadací Free Software Foundation a tak právně neupravuje distribuční podmínky softwaru, který je licencován pod GNU GPL. Právně závazný je pouze anglický originál GNU GPL. Doufáme ale, že překlad pomůže českým čtenářům lépe porozumět GNU GPL.

Kopírování a distribuce doslovných kopií tohoto licenčního dokumentu jsou povoleny, ale jeho úpravy jsou zakázány.

Preamble

Obecná veřejná licence GNU (v angličtině GNU General Public License, dále jen jako „GNU GPL” nebo „GPL”) je svobodná, „copyleft” (část autorských práv ponechává a části se zříká) licence pro software a jiná díla.

Většina licencí pro software a jiná díla jsou navrženy tak, aby omezovaly svobodu jeho sdílení a úprav. Naproti tomu, Obecná veřejná licence GNU zaručuje svobodu sdílení a úprav všech verzí programu – aby byl software svobodný pro všechny jeho uživatele. My, ze Free Software Foundation, používáme Obecnou veřejnou licenci GNU pro většinu našich programů, ale licence se vztahuje i na díla jiných autorů, kteří se je rozhodli zveřejnit právě tímto způsobem. Můžete ji rovněž použít pro své programy.

Pokud mluvíme o svobodném softwaru, myslíme tím svobodu používání, nikoliv cenu. Naše Obecné veřejné licence jsou navrženy tak, abyste mohli volně šířit kopie svobodného softwaru (a pokud chcete, nechat si za to i zaplatit), abyste obdrželi zdrojový kód, nebo ho měli možnost získat, abyste mohli tento software měnit nebo jeho části použít v nových programech a abyste věděli, že tyto věci smíte dělat.

Abychom mohli chránit vaše práva, musíme zabránit tomu, aby vám kdokoliv tato práva odepíral, nebo vás žádal, abyste se těchto práv vzdali. Proto i vy máte určité povinnosti, které musíte dodržet, pokud šíříte nebo upravujete takový software, a to povinnost respektovat svobodu ostatních.

Například, šíříte-li kopie programu, ať již zdarma nebo za poplatek, příjemci musíte poskytnout stejná práva, jaké jste sami obdrželi. Musíte zaručit, že příjemci rovněž dostanou,

anebo mohou získat zdrojový kód. A aby i oni znali svá práva, musíte je upozornit na tyto podmínky.

Vývojáři, kteří používají GNU GPL, chrání vaše práva ve dvou krocích: (1) zabezpečením autorských práv k softwaru, a (2) nabídkou této Licence, která vám dává právoplatné svolení k jeho kopírování, šíření a/nebo jeho úpravě.

Kvůli ochraně každého vývojáře a autora, GPL dává jasně najevo, že pro svobodný software neexistuje žádná záruka. V zájmu obou stran, uživatelů i autorů, GPL požaduje, aby upravené verze programu byly příslušně označeny, a to kvůli tomu, aby za původce případných chyb programu nebyli nesprávně označeni autoři původních verzí.

Některá zařízení uživatelům zakazují instalaci nebo spuštění upravených verzí softwaru, i když výrobce si takovou možnost ponechal. Toto je z principu neslučitelné s cílem ochrany uživatelské svobody – svobody jakkoli software měnit. Takové porušování se systematicky vyskytuje tam, kde je program určen pro jednotlivce, tedy tam, kde je to nejméně přijatelné. Abychom takovým počinem předešli, vytvořili jsme tuto verzi GPL. Jestliže problémy tohoto druhu budou nadále vznikat, jsme připraveni je podle potřeby ošetřit v následujících verzích GPL.

Závěrem, každý program je neustále ohrožen softwarovými patenty. Státy by neměly povolovat patenty pro zamezení vývoje a použití softwaru, který je určen pro všeobecné použití. Ale u těch, které tak činí, bychom rádi zamezili nebezpečí, že by distributoři svobodného programu obdrželi samostatná patentová osvědčení a tím by učinili takový program vázaným. Abychom tomu zamezili, GPL zaručuje, že patenty nemohou činit program nesvobodným.

Přesná ustanovení a podmínky pro kopírování, šíření a upravování naleznete níže.

USTANOVENÍ a PODMÍNKY

0. Definice

Označením „tato Licence“ se myslí 3. verze Obecné veřejné licence GNU.

„Autorskými právy“ se myslí i zákony příbuzné autorským právům, vztahující se na jiné druhy děl, jako např. polovodičové masky.

„Programem“ se označuje jakékoli dílo, které může být chráněno autorskými právy a je licencováno touto Licencí. Uživatel licence se označuje jako „vy“. „Uživatelé licence“ a „příjemci licence“ mohou být jednotlivci nebo organizace.

„Upravováním“ díla se rozumí zkopírování nebo přizpůsobení celého nebo jen části díla způsobem, který vyžaduje autorská práva. Nemyslí se tím vytvoření přesné kopie. Výsledné dílo se nazývá „upravenou verzí“ původního díla nebo dílo „založené na“ původním díle.

„Chráněným dílem“ se myslí neupravená verze Programu nebo dílo založené na Programu.

„Šířením“ díla se označuje jakákoli činnost, která by vás činila přímo či nepřímo odpovědnými za porušení Zákona o ochraně autorských práv, kromě spouštění díla na osobním počítači nebo vytváření vlastní kopie. Šíření zahrnuje kopírování, distribuci (s nebo bez úpravy), zpřístupnění veřejnosti a v některých zemích i další aktivity.

„Zveřejnit“ dílo značí jakýkoliv druh šíření, které dalším stranám umožňuje výrobu nebo pořízení kopií. Běžné používání díla přes počítačovou síť, bez přenosu kopie k uživateli, se nepovažuje za zveřejnění díla.

Interaktivní uživatelské prostředí zobrazuje „Příslušné právní podmínky“ v takovém rozsahu, že jsou uživateli pohodlně vnímatelné a umístěny na dobře viditelném místě a (1) oznam zobrazuje Příslušné právní podmínky a (2) oznamuje uživateli, že na dílo se nevztahuje záruka (kromě případů, kdy se záruka uděluje), že uživatelé licence mohou dílo na základě této Licence dále zveřejňovat a oznamuje, kde si mohou tuto Licenci přečíst. Pokud uživatelské prostředí obsahuje seznam uživatelských příkazů, dobře viditelné umístění v takovém menu splňuje toto kritérium.

1. Zdrojový kód

„Zdrojový kód“ označuje preferovanou formu díla určenou na jeho úpravy. „Strojovým kódem“ se označuje jakákoli nezdrojová forma díla.

„Standardním rozhraním“ se myslí rozhraní, které je buď uznáno jako oficiální standard definován uznávanou standardizující autoritou, nebo, v případě rozhraní určených pro určitý programovací jazyk, je to rozhraní, které je uznané širokou vývojářskou veřejností daného jazyka.

„Systémové knihovny“ spustitelného díla zahrnují vše (kromě díla jako celku), co (a) je zahrnuto v běžné formě balení hlavního komponentu, ale není součástí hlavního komponentu a (b) slouží pouze pro usnadnění práce s hlavní komponentou, nebo k implementaci standardního rozhraní tam, kde je implementace formou zdrojového kódu veřejnosti povolena. V tomto kontextu se „hlavní komponentou“ myslí hlavní nezbytná součást (jádro,

správce oken, atp.) daného operačního systému (pokud nějaký je), na kterém spustitelné dílo běží, nebo kompilátor používaný ke spuštění díla, nebo spouštěč strojového kódu používaný k běhu díla.

„Úplný zdroj“ díla značí veškerý zdrojový kód potřebný pro generování, instalaci, spouštění (pro spustitelná díla) strojového kódu a úpravu díla, včetně skriptů pro kontrolu těchto úkonů. Nezahrnuje systémové knihovny díla, nebo obecné nástroje nebo obecně přístupné svobodné programy, které jsou používány (v neupravené podobě) k provedení těchto úkonů a nejsou součástí díla. Například, Úplný zdroj zahrnuje soubory pro definici rozhraní přidružené ke zdrojovým souborům díla, zdrojový kód sdílených knihoven a dynamicky navázané podprogramy, které dílo ke správnému fungování potřebuje – a to buď formou datové komunikace, nebo formou kontroly přenosu mezi podprogramy a jinými částmi díla.

Úplný zdroj nemusí obsahovat nic, co si mohou uživatelé automaticky vygenerovat z jiných částí Úplného zdroje.

Úplný zdroj pro dílo v podobě zdrojového kódu je dané dílo samo.

2. Základní privilegia

Všechna práva zaručená touto Licencí trvají po dobu platnosti autorského práva na Program a jsou neodvolatelné, pokud jsou dodrženy podmínky uvedené níže. Tato Licence explicitně potvrzuje vaše neomezené právo na spouštění neupraveného Programu. Výstup ze spuštění chráněného díla tato Licence upravuje pouze v případě, že výstup, vzhledem ke svému obsahu, představuje chráněné dílo samo. Tato Licence zároveň uznává vaše právo na „fair use“ (správné používání) nebo jiný ekvivalent daný zákonem o autorském právu.

Dokud je vaše licence platná, můžete tvořit, spouštět a šířit chráněná díla bez jakýchkoli omezení, i když díla sami nezveřejňujete. Pro účely exkluzivních úprav děl výhradně ve váš prospěch nebo vytvoření prostředků ke spuštění těchto děl, můžete chráněná díla zveřejnit pouze v případě, že v souladu s podmínkami této Licence zveřejníte všechny materiály, ke kterým nevlastníte autorská práva. A ti, kteří tvoří a spouštějí chráněná díla za vás, musí tak činit výhradně vaším jménem, s vaším usměrňováním a pod vaší kontrolou, v podmínkách, které jim mimo vztahu s vámi zakazují tvořit jakékoli kopie vašeho materiálu, ke kterému jste držitelem autorských práv.

Za jiných okolností zveřejnění díla podléhá podmínkám uvedeným níže. Sublicencování není povoleno, odstavec 10 ho činí zbytečným.

3. Ochrana zákonných práv uživatelů před Zákonem proti obcházení

Žádné chráněné dílo by nemělo být považováno za součást efektivních technologických prostředků na základě platných právních předpisů podle článku 11, Smlouvy WIPO o autorských právech, přijaté dne 20. prosince 1996, nebo obdobných zákonů zakazujících nebo omezujících obcházení takových prostředků.

Pokud zveřejníte chráněné dílo, zříkáte se jakékoliv právní moci zakázat obcházení technologických prostředků kromě případu, kdy by takové obcházení bylo provedeno na základě práva vyplývajícího z této Licence. Zároveň se zříkáte jakéhokoliv záměru omezit provoz nebo úpravu díla kvůli prosazení zákonných práv (v rozporu s uživateli díla) vašich nebo třetí strany na zákaz obcházení technologických prostředků.

4. Zveřejňování doslovných kopií

Doslovné kopie zdrojového kódu Programu můžete zveřejňovat tak, jak jste jej obdržel, za pomoci libovolného média, ale pouze za předpokladu, že na každé kopii uvedete zmínku o autorovi a absenci záruky na vhodném a viditelném místě, že všechny zmínky odkazující na tuto Licenci a na jakoukoli přidanou podmínku podle odstavce 7 ponecháte beze změn a že zároveň ponecháte nedotčené všechny zmínky o absenci záruky a všem příjemcům zprostředkujete kopii této Licence spolu s Programem.

Za každou zveřejněnou kopii si můžete účtovat peníze (ale nemusíte) a také můžete nabízet služby zákaznické podpory nebo záruku za poplatek.

5. Zveřejňování upravených verzí zdroje

Dílo založené na Programu, nebo úpravy na vytvoření díla založené na Programu, můžete zveřejňovat ve formě zdrojového kódu dle platných podmínek odstavce 4, za předpokladu, že zároveň splníte všechny následující podmínky:

- a) Dílo musí obsahovat zřetelnou zmínku o tom, že bylo upraveno, spolu s datem jeho úpravy.
- b) Dílo musí obsahovat zřetelnou zmínku o tom, že bylo vydáno pod touto Licencí a zmínku o jakýchkoliv přidaných podmínkách v souladu s odstavcem 7. Tento požadavek upravuje požadavek na „ponechání všech zmínek beze změn” z odstavce 4.

- c) Celé dílo musíte licencovat touto Licencí pro každého, kdo si kopii opatří, anebo s ní jinak přijde do styku. Licence se, spolu s jakýmkoli dalšími podmínkami podle odstavce 7, proto vztahuje na dílo jako celek a na všechny jeho části, bez ohledu na to, jak je dílo a jeho části balené. Tato Licence nedává povolení k licencování děl jiným způsobem, ale pokud jste toto povolení získali jinak, tato Licence takové povolení neruší.
- d) Pokud dílo obsahuje interaktivní uživatelská rozhraní, každé z nich musí zobrazovat Příslušné právní podmínky. Pokud ale Program obsahuje interaktivní uživatelská rozhraní, která nezobrazují Příslušné právní podmínky, vaše dílo nemusí přinutit Program, aby je zobrazoval.

Kompilace chráněného díla s jinými vzájemně nezávislými díly, které ze své podstaty nejsou rozšířeními chráněného díla a které s ním nejsou kombinovány tak, aby tvořily jeden větší program na paměťovém médiu, či jiném distribučním médiu, se nazývá „agregát“, pokud kompilace a její výsledné autorská práva nejsou používány k omezování přístupu nebo zákonných práv uživatelů kompilace nad míru, kterou samostatná díla povolují. Zahrnutím chráněného díla do agregátu tato Licence nenabývá platnosti na jiné části agregátu.

6. Zveřejňování nezdrojových verzí

Dílo můžete zveřejňovat prostřednictvím strojového kódu podle odstavců 4 a 5, uvedených výše, pokud zveřejníte i strojově čitelný Úplný zdroj dle ustanovení této Licence, jedním z následujících způsobů:

- a) Zveřejníte strojový kód ve fyzickém produktu (včetně fyzického distribučního média), doplněný Úplným zdrojem uloženým na trvalém fyzickém médiu běžně používaném pro výměnu softwaru.
- b) Zveřejníte strojový kód ve fyzickém produktu (včetně fyzického distribučního média), doplněný písemnou nabídkou platnou nejméně tři roky a tak dlouho, dokud pro ten daný model produktu nabízíte náhradní díly nebo zákaznickou podporu, abyste komukoliv, kdo si strojový kód opatří, poskytly buď (1) kopii Úplného zdroje pro veškerý software obsažený v produktu a chráněný touto Licencí na trvalém fyzickém médiu běžně používaném pro výměnu softwaru, za cenu nepřesahující náklady vzniklé na fyzické vyhotovení takové kopie, nebo (2) poskytli bezplatný přístup k Úplnému zdroji na síťovém serveru.

- c) Zveřejníte jednotlivé kopie strojového kódu s kopií písemné nabídky zpřístupnit Úplný zdroj. Tato alternativa je povolena jen výjimečně, pro nekomerční účely a jen v případě, že jste i vy přijali strojový kód s takovou nabídkou, v souladu s odstavcem 6. b).
- d) Zveřejníte strojový kód nabídkou přístupu z určeného místa (zdarma nebo za poplatek) a nabídnete rovnocenný přístup k Úplnému zdroji stejným způsobem, ze stejného místa a bez dodatečných poplatků. Od příjemců musíte vyžadovat, aby Úplný zdroj zkopírovali spolu se strojovým kódem. Pokud je tím místem na zkopírování strojového kódu síťový server, Úplný zdroj může být na jiném serveru (provozovaný vámi nebo třetí stranou), který podporuje ekvivalentní prostředky pro kopírování a za podmínky, že vedle strojového kódu zajistíte jasné instrukce o tom, jak Úplný zdroj najít. Nezávisle na tom, jaký server hostuje Úplný zdroj, jste povinen zajistit, že bude přístupný tak dlouho, dokud bude třeba tyto požadavky naplňovat.
- e) Zveřejníte strojový kód pomocí peer-to-peer přenosu, za podmínky, že jiné počítače (peers) informujete, kde je ten strojový kód a Úplný zdroj díla zveřejněn zdarma, v souladu s odstavcem 6. d).

Oddělitelná část strojového kódu, jehož zdrojový kód nespadá do Úplného zdroje jako systémová knihovna, nemusí být součástí zveřejnění strojového kódu díla.

„Uživatelský produkt“ je buď (1) „zákaznický produkt“, což znamená jakékoliv soukromé vlastnictví, které je běžně používáno pro soukromé, rodinné účely a účely pro domácnost, nebo (2) cokoliv vytvořené a prodávané pro zabudování do obytných prostor. Pro určení toho, zda je produkt zákaznickým, sporné případy mají být rozhodnuty ve prospěch toho, že jimi jsou. Pro daný produkt přijat daným uživatelem, „běžné používání“ znamená typické použití daného druhu produktu, nezávisle na daném uživateli nebo na konkrétním uživateli způsobu použití, jeho očekávání, nebo očekávání, které se na uživatele kladou. Produkt je zákaznickým produktem nezávisle na tom, zda má produkt podstatné komerční, průmyslové, nebo ne-zákaznické využití, pokud taková využití představují jediný signifikantní způsob použití produktu.

„Instalační informace“ pro uživatelský produkt jsou jakékoliv metody, procedury, autorizační klíče, nebo jiné informace potřebné k instalaci a spuštění upravených verzí chráněného díla v daném uživatelském produktu z upravené verze Úplného zdroje. Informace musí zajistit, že se v žádném případě nebude bránit nebo zasahovat nepřerušované funkcionálně upraveného strojového kódu jen proto, že byly úpravy provedeny.

Pokud budete strojový kód zveřejňovat podle tohoto odstavce v, nebo se, nebo výhradně pro použití v zákaznickém produktu a zveřejnění bude součástí transakce, v níž se právo na držení a používání uživatelského produktu převádí na příjemce na neomezenou dobu nebo na dobu určitou (bez ohledu na to, jak je transakce charakterizována), Úplný zdroj zveřejněn na základě tohoto odstavce musí být doplněn o instalační informace. Tento požadavek však neplatí, pokud ani vy, ani žádná třetí strana si neponechává možnost instalovat upravený strojový kód pro uživatelský produkt (např. dílo bylo instalováno na ROM).

Požadavek poskytnutí instalačních informací nezahrnuje požadavek na pokračování v poskytování zákaznické podpory, záruky, nebo aktualizací pro dílo, které bylo upraveno nebo instalováno příjemcům, nebo pro uživatelský produkt, ve kterém byl upraven nebo instalován. Přístup k síti může být odmítnut, pokud by měla samotná úprava věcně a nepříznivě ovlivňovat chod sítě, nebo porušuje pravidla a protokoly pro komunikaci na síti.

Zveřejněný Úplný zdroj a uvedené instalační informace musí, v souladu s tímto odstavcem, být ve formátu, který je veřejně dokumentovaný (a s veřejně dostupnou implementací ve formě zdrojového kódu) a nemůže vyžadovat žádné speciální hesla nebo klíče pro rozbalení, čtení a kopírování.

7. Dodatečné podmínky

„Dodatečná práva” jsou podmínky, které doplňují podmínky této Licence výjimkami na jednu nebo více podmínek. Dodatečná práva, která se mohou vztahovat na celý Program, se považují za součást této Licence, ale jen dokud dodržují platné právní předpisy. Pokud se uplatní dodatečná práva pouze na část Programu, daná část se má používat zvlášť na základě těchto práv, ale na celý Program se vztahují podmínky této Licence bez dodatečných práv.

Pokud zveřejníte kopii chráněného díla, můžete z ní podle vlastní libosti odstranit kterékoli další práva, nebo jejich kteroukoliv část. (Dodatečné práva mohou být sestaveny tak, aby v některých případech úpravy díla požadovali samotné jejich odstranění.) Dodatečné práva můžete přidat na materiál, který byl ke chráněnému dílu přidán vámi, nebo pro které vlastníte, nebo můžete vydat, příslušná autorská práva.

Bez ohledu na jakákoli jiná ustanovení této Licence můžete pro materiál, který byl přidán ke chráněnému dílu (pokud vlastníte autorská práva k materiálu), rozšířit podmínky této Licence o podmínky:

- a) Popřít záruku či omezit odpovědnost jiným způsobem, než je uvedeno v odstavci 15 a 16 této Licence, nebo
- b) Požadovat uchování specifických odůvodněných zákonných vyhlášek nebo autorských příspěvků do materiálu, nebo do Příslušných právních podmínek zobrazovaných díly, které je obsahují, nebo
- c) Zakázat zavádění o původu materiálu, nebo požadovat, aby byly upravené verze tohoto materiálu označeny přiměřeným způsobem, tedy jako odlišné od originálu, nebo
- d) Omezit veřejné užívání jmen poskytovatelů licence nebo autorů materiálu, nebo
- e) Popřít přenos práv podle Zákona o ochranných známkách pro některé ochranné známky, značky a servisní známky, nebo
- f) Požadovat odškodnění poskytovatele licence a autorů materiálu od kohokoli, kdo zveřejní materiál (nebo jeho upravenou verzi) se smluvními závazky k příjemci, a za jakýkoli závazek, který smlouva přímo ukládá na poskytovatele licence a autorů.

Jiné zakazující dodatečné podmínky jsou ve smyslu odstavce 10 brány jako „další omezení“. Pokud Program, nebo jeho část, tak jak jste jej obdrželi, obsahuje zmínku o tom, že je licencovaný touto Licencí spolu s podmínkou, která je dalším omezením, můžete tuto podmínku odebrat. Pokud licenční dokument obsahuje další omezení, ale povoluje znovu-licencování a zveřejnění pod touto Licencí, můžete ke chráněnému dílu přidat materiál podléhající podmínkám toho licenčního dokumentu, ale pouze za podmínky, že další omezení se takovýmto znovu-licencováním nebo zveřejněním zruší.

Pokud ke chráněnému dílu přidáte podmínky v souladu s tímto odstavcem, do příslušných zdrojových souborů musíte umístit prohlášení o dodatečných podmínkách vztahující se na dané soubory, nebo zmínku o tom, kde tyto platné podmínky najít.

Dodatečné podmínky, povolující nebo zakazující, mohou být podány formou zvláštní napsané licence, nebo podány jako výjimky (ale nezávisle na způsobu, platí vše, co je výše uvedeno).

8. Ukončení

Šířit nebo upravovat chráněné dílo můžete výslovně jen pod touto Licencí. Jakákoli snaha šířit nebo upravovat dílo jiným způsobem, je porušením těchto podmínek a znamená automatické ukončení vašich práv plynoucích z této Licence (včetně jakýchkoliv patentových licencí udělených podle odstavce 11.3)).

Pokud napravíte všechny porušení této Licence, pak je vaše licence z daného autorského práva obnovena (a) dočasně, pokud a dokud držitel autorských práv výslovně a s konečnou platností neukončí vaši licenci a (b) trvale, pokud se držiteli autorských práv nepodaří vhodnými prostředky vás o porušení seznámit do 60 dnů po ukončení.

Navíc, vaše licence od daného držitele autorských práv se natrvalo obnovuje i v případě, že vás držitel autorských práv vhodnými prostředky informuje o porušení a toto je poprvé, co jste obeznámeni o porušení této Licence (pro jakékoli dílo) od toho držitele autorských práv obdrželi a vy napravíte porušení do 30 dnů po doručení oznámení.

Ukončení vašich práv podle tohoto odstavce neukončuje licenci stran, které na základě této Licence obdržely kopie nebo práva od vás. Pokud byly vaše práva ukončeny a nebyly natrvalo obnoveny, nemáte právo přijmout nové licence pro daný materiál vyplývající z odstavce 10.

9. Přijetí Licence není povinné pro držení kopií

Pro přijímání nebo spouštění kopie Programu nejste povinen tuto Licenci přijmout. Pokud je to pouze výsledkem použití přenosu peer-to-peer, ani pomocné šíření chráněného díla nevyžaduje přijetí. Nic jiného než tato Licence vám ale nedává možnost kopírovat nebo šířit chráněné dílo. V případě, že tuto Licenci nepřijmete, tyto činnosti porušují autorská práva. Úpravou nebo šířením chráněného díla tedy vyjadřujete souhlas s Licencí a všem jejím ustanovením a podmínkám.

10. Automatické licencování následných příjemců

Po každé, když zveřejňujete chráněné dílo, získává příjemce od původního poskytovatele licence licenci pro spouštění, úpravu nebo šíření daného díla v souladu s ustanoveními této Licence. Nejste odpovědný za dodržování této Licence třetími stranami.

„Přenos entity“ je přenos kontroly nad organizací, nebo v podstatě přenos všech jejích aktiv, nebo rozdělení organizace, nebo spojení organizací. Pokud šíření chráněného díla vyplývá z přenosu entity, každá strana transakce, která obdrží kopii díla, také obdrží všechny licence k dílu, které jeho předchůdce měl, nebo mohl dávat podle předchozího odstavce, plus obdrží právo na vlastnění Úplného zdroje díla od předchůdce, pokud ho předchůdce vlastní nebo jej může pořídit podstatnějším úsilím.

Nesmíte klást žádné překážky výkonu zaručených práv příjemce vyplývajících z této Licence. Například, nesmíte požadovat žádné licenční poplatky nebo jiné poplatky za výkon

práv udělených touto Licencí a nesmíte zahájit soudní spor (včetně příčných- a protipohledávek v soudním sporu) vycházející z toho, že tvorbou, používáním, prodejem, nabídnutím k prodeji, nebo dovážením Programu nebo jakékoli jeho části si nečiníte patentového nároku.

11. Patenty

„Přispěvatel“ je držitel autorských práv, který touto Licencí autorizuje použití Programu nebo díla na Programu založeném. Takto licencované dílo se nazývá „verze přispěvatele“.

Přispěvatelovými „základními patentovými nároky“ jsou všechny vlastněné patentové nároky nebo patentové nároky kontrolované přispěvatelem (již nabyté nebo později získané), které by tvorbou, používáním nebo prodáváním verze přispěvatele byly nějakým způsobem (povoleným touto Licencí) porušovány, ale nezahrnuje nároky, které by byly porušeny jen následkem dalších úprav verze přispěvatele. Pro potřeby této definice, „kontrolovat“ znamená i právo udělit patentové sublicence způsobem konzistentním s požadavky této Licence.

Každý přispěvatel vám uděluje neexkluzivní, celosvětovou, bezplatnou patentovou licenci podle přispěvatelových základních patentových nároků k tvorbě, používání, předávání, poskytnutí k prodeji, dovážení a jinak, spouštění, úpravě a šíření obsahu verze přispěvatele.

V dalších třech odstavcích se „patentovou licencí“ myslí jakýkoli výslovný souhlas nebo závazek nepožadovat patent (výslovné povolení užívání patentu nebo smlouva o nežalování za porušení patentu). „Udělit“ takovou patentovou licenci nějaké straně znamená, buď takový výslovný souhlas dát, nebo závazek nevymáhat patent vůči dotyčné straně.

Pokud vědomě zveřejníte chráněné dílo, které podléhá patentové licenci a Úplný zdroj není zadarmo a podle podmínek této Licence není nikomu přístupný na kopírování přes veřejně přístupný síťový server, nebo jinak jednoduše zpřístupněný, pak musíte (1) takovým způsobem Úplný zdroj zpřístupnit, nebo (2) se sami o výhodu patentové licence pro toto konkrétní dílo připravit, nebo (3) zajistit, způsobem konzistentním s požadavky této Licence, aby se patentová licence přenášela na následné příjemce. „Vědomě“ znamená, že máte skutečnou znalost o tom, že vaše zveřejnění chráněného díla v zemi nebo, že použití vašeho chráněného díla příjemcem, by porušilo jedno nebo více identifikovatelných patentů země, o kterých máte důvod se domnívat, že jsou platné.

Pokud budete zveřejňovat, nebo šířit chráněné dílo prostřednictvím pořízení jeho zveřejnění na základě jedné transakce nebo dohody a udělíte patentovou licenci jedné ze stran, které chráněné dílo přijímá a udělujete tak povolení k používání, šíření, uchování nebo zveřejnění konkrétního exempláře chráněného díla, pak patentová licence se automaticky rozšiřuje na všechny příjemce chráněného díla a na díla na něm založená.

Patentová licence je „diskriminační“, pokud do oblasti své působnosti zahrnuje zákazy výkonu, nebo je podmíněna zákazem výkonu jedné nebo více práv, která jsou touto Licencí udělena. Chráněné dílo nemůžete zveřejňovat, pokud jste uzavřeli s třetí stranou, která se zabývá obchodní distribucí softwaru, dohodu, podle níž platíte třetí straně na základě rozsahu vašeho úsilí ve zveřejňování díla a podle níž třetí strana uděluje jakékoli straně, která by přijala chráněné dílo od vás, diskriminační patentovou licenci (a) v souvislosti s kopii chráněného díla zveřejněného vámi (nebo kopii vyrobenými z těchto kopií), nebo (b) především v souvislosti s konkrétním produktem nebo kompilací, která obsahuje chráněné dílo. To vše, pokud jste tuto dohodu uzavřely, nebo byla patentová licence udělena před 28. březnem 2007.

Nic z této Licence by nemělo být vykládáno jako navádění k porušování nebo omezování patentů či jiných vlastnických práv, které by se na vás jinak vztahovali podle platného patentového práva.

12. Neexistuje výjimka na úkor svobody ostatních

Pokud jsou vám uloženy takové podmínky (ať již rozhodnutím soudu, smlouvou nebo jinak), které se vylučují s podmínkami této Licence, nejste tím osvobozeni od podmínek této Licence. Pokud nemůžete šířit chráněné dílo tak, abyste vyhověl zároveň svým závazkům vyplývajícím z této Licence a jiným platným závazkům, nesmíte jej v důsledku toho šířit vůbec. Pokud byste například souhlasili s podmínkami, které by vám neumožňovaly další bezplatné zveřejňování všem, komu Program zveřejňujete, pak by jediný možný způsob, jak vyhovět daným podmínkám a zároveň i této Licenci spočíval v ukončení distribuce Programu.

13. Použití s Obecnou veřejnou licencí GNU Affero

Bez ohledu na jakákoli jiná ustanovení této Licence, máte povolení k propojení či kombinování jakéhokoliv chráněného díla s dílem licencovaným podle 3. verze Obecné veřejné licence GNU Affero do jediného kombinovaného díla a výsledné dílo zveřejnit. Podmínky této Licence se budou nadále vztahovat na část, která je chráněným dílem, ale pokud jde o

interakci prostřednictvím sítě, na kombinované dílo jako takové budou platit zvláštní požadavky odstavce 13 Obecné veřejné licence GNU Affero.

14. Revidovaná verze této Licence

Free Software Foundation může čas od času vydávat upravené a/nebo nové verze Obecné veřejné licence GNU. Nové verze se budou svým duchem podobat současné verzi, ale v některých detailech se kvůli řešení nových problémů či zájmů mohou lišit.

Každé verzi je přiděleno jednoznačné číslo verze. Pokud Program určí číslo verze, vztahuje se na něj daná verze Obecné veřejné licence GNU nebo kterákoli „později vydaná verze“, a můžete se podle uvážení řídit ustanoveními a podmínkami této konkrétní verze, nebo kterékoli pozdější verze vydanou Free Software Foundation. Jestliže program nespecifikuje číslo verze, můžete si vybrat libovolnou verzi, kterou Free Software Foundation vydala.

Pokud Program určí, že proxy-server může rozhodnout, která z budoucích verzí Obecné veřejné licence GNU může být použita, veřejné oznámení přijetí některé verze proxy-serverem vás trvale autorizuje vybrat si pro Program tu danou verzi.

Později vydané verze licence vám mohou zaručit dodatečné nebo pozměněné oprávnění. Avšak v důsledku vašeho výběru řídit se novější verzí se na žádného autora nebo držitele autorských práv neukládají žádné další závazky.

15. Zřeknutí se záruky

NA PROGRAM SE NEVZTAHUJE ŽÁDNÁ ZÁRUKA, V MÍŘE POVOLENÉ ZÁKONEM. POKUD NENÍ PÍSEMNĚ UVEDENO JINAK, DRŽITELÉ AUTORSKÝCH PRÁV POPŘÍPADĚ JINÉ STRANY POSKYTUJÍ PROGRAM “TAK JAK JE”, BEZ ZÁRUKY JAKÉHOKOLI DRUHU, AŽ VÝSLOVNÉ NEBO VYPLÝVAJÍCÍ, VČETNĚ, ALE NIKOLI JEN, ZÁRUK OBCHODOVATELNOSTI A VHODNOSTI PRO URČITÝ ÚČEL. POKUD JDE O KVALITU A VÝKONNOST PROGRAMU, JE VEŠKERÉ RIZIKO NA VÁS. POKUD BY SE U PROGRAMU PROJEVILY ZÁVADY, NÁKLADY NA POTŘEBNOU ÚDRŽBU, OPRAVU ČI NÁPRAVU PADAJÍ NA VÁŠ VRUB.

16. Omezení odpovědnosti

V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ, S VÝJIMKOU TOHO, KDYŽ TO VYŽADUJE PLATNÝ ZÁKON, ANEBO KDYŽ TO BYLO PÍSEMNĚ ODSOUHLASENO, VÁM NEBUDE ŽÁDNÝ Z DRŽITELŮ AUTORSKÝCH PRÁV ANI ŽÁDNÁ JINÁ STRANA, KTERÁ

SMÍ UPRAVOVAT NEBO ŠÍŘIT PROGRAM V SOULADU S PŘEDCHOZÍMI USTANOVENÍMI, ODPOVĚDNA ZA ŠKODY, VČETNĚ VŠECH OBECNÝCH, SPECIÁLNÍCH, NAHODILÝCH NEBO NÁSLEDNÝCH ŠKOD VYPLÝVAJÍCÍCH Z UŽÍVÁNÍ ANEBO NESCHOPNOSTI UŽÍVAT PROGRAMU (VČETNĚ, ALE NIKOLI JEN, ZTRÁTY NEBO ZKRESLENÍ DAT, NEBO TRVALÝCH ŠKOD ZPŮSOBENÝCH VÁM NEBO TŘETÍM STRANÁM, NEBO SELHÁNÍ FUNKCE PROGRAMU V SOUČINNOSTI S JINÝMI PROGRAMY), A TO I V PŘÍPADĚ, ŽE TAKOVÝ DRŽITEL AUTORSKÝCH PRÁV NEBO JINÁ STRANA BYLI UPOZORNĚNI NA MOŽNOST TAKOVÝCH ŠKOD.

17. Výklad odstavců 15 a 16

Pokud výše uvedené zřeknutí se záruk a omezení odpovědnosti nemohou být s ohledem na své podmínky místo-právně vykonatelné, příslušný soud by měl vycházet z místních zákonů, které se nejvíce přibližují zbavení veškeré občanskoprávní odpovědnosti v souvislosti s Programem, pokud není záruka nebo převzetí odpovědnosti doprovázena zpoplatněním kopií Programu.

KONEC USTANOVENÍ A PODMÍNEK

Jak uplatnit tato ustanovení na vaše nové programy

Pokud vyvinete nový program a chcete, aby byl veřejnosti co nejvíce k užitku, nejlépe to dosáhnete tím, že jej prohlásíte za svobodný software, který může kdokoli šířit a měnit za podmínek zde uvedených.

Pokud se tak rozhodnete, připojte k programu následující údaje. Nejbezpečnějším způsobem je připojit údaje na začátek každého souboru se zdrojovým kódem, čímž se nejúčinněji poukáže na vyloučení záruky. V každém souboru by pak měla být přinejmenším řádka s podpisem autora a odkazem na místo, kde lze získat ostatní úplné údaje.

<jeden řádek se jménem programu a krátkým popisem toho, co dělá>

Copyright (C) <rok> <jméno autora>

Tento program je svobodný software: můžete jej šířit a upravovat podle ustanovení Obecné veřejné licence GNU (GNU General Public Licence), vydávané Free Software Foundation a to buď podle 3. verze této Licence, nebo (podle vašeho uvážení) kterékoli pozdější verze.

Tento program je rozšiřován v naději, že bude užitečný, avšak BEZ JAKÉKOLIV ZÁRUKY. Neposkytují se ani odvozené záruky PRODEJNOSTI anebo VHODNOSTI PRO URČITÝ ÚČEL. Další podrobnosti hledejte v Obecné veřejné licenci GNU.

Kopii Obecné veřejné licence GNU jste měli obdržet spolu s tímto programem. Pokud se tak nestalo, najdete ji zde: <<http://www.gnu.org/licenses/>>.

Připojte rovněž informaci o tom, jakým způsobem je možné se s vámi spojit – elektronickou poštou nebo dopisem.

Pokud je program interaktivní, zaříd'te, aby se při startu v interaktivním módu vypsalo hlášení podobné tomuto:

```
<program> Copyright (C) <rok> <jméno autora>
```

Tento program je ABSOLUTNĚ BEZ ZÁRUKY; podrobnosti se dozvíte zadáním 'show w'.

Jde o svobodný software a jeho šíření je za určitých podmínek vítáno; podrobnosti získáte zadáním 'show c'.

Hypotetické povely 'show w' a 'show c' by měly zobrazit příslušné pasáže Obecné veřejné licence. Samozřejmě, odpovídající příkazy nemusí být právě tyto, v grafickém uživatelském prostředí (GUI) to může být např. část "O nás" nebo "O programu".

Pokud je to nutné, měli byste u svého zaměstnavatele (jestliže pracujete jako programátor) nebo představitele vaší školy (pokud nějakou navštěvujete) zařídit, aby podepsal "zřeknutí se autorských práv" k Programu. Více informací o tom, jak to udělat a zároveň neporušit GNU GPL, najdete na <http://www.gnu.org/licenses/>.

Obecná veřejná licence GNU neumožňuje zahrnutí vašeho programu do programů, které nepodléhají Licenci. Pokud je váš program knihovnou podprogramů, můžete považovat za užitečnější povolit pouze navázání jiných aplikací (nepodléhajících této Licenci) na tuto knihovnu. Pokud tak chcete udělat, místo této Licence použijte Obecnou veřejnou licenci GNU Lesser. Ale ještě před tím si, prosím, přečtete: <http://www.gnu.org/philosophy/why-not-lgpl.html>.

PŘÍLOHA III: TŘÍBODOVÁ LICENCE BSD

Copyright © <ROK>, <VLASTNÍK PRÁV>. Všechna práva vyhrazena.

Redistribuce a použití zdrojových i binárních forem díla, v původním i upravovaném tvaru, jsou povoleny za následujících podmínek:

- Šířený zdrojový kód musí obsahovat výše uvedenou informaci o copyrightu, tento seznam podmínek a níže uvedené zřeknutí se odpovědnosti.
- Šířený binární tvar musí nést výše uvedenou informaci o copyrightu, tento seznam podmínek a níže uvedené zřeknutí se odpovědnosti ve své dokumentaci a/nebo dalších poskytovaných materiálech.
- Ani jméno vlastníka práv, ani jména přispěvatelů nemohou být použita při podpoře nebo právních aktech souvisejících s produkty odvozenými z tohoto software bez výslovného písemného povolení.

TENTO SOFTWARE JE POSKYTOVÁN DRŽITELEM LICENCE A JEHO PŘISPĚVATELI „JAK STOJÍ A LEŽÍ“ A JAKÉKOLIV VÝSLOVNÉ NEBO PŘEDPOKLÁDANÉ ZÁRUKY VČETNĚ, ALE NEJEN, PŘEDPOKLÁDANÝCH OBCHODNÍCH ZÁRUK A ZÁRUKY VHODNOSTI PRO JAKÝKOLIV ÚČEL JSOU POPŘENY. DRŽITEL, ANI PŘISPĚVATELÉ NEBUDOU V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ ODPOVĚDNI ZA JAKÉKOLIV PŘÍMÉ, NEPŘÍMÉ, NÁHODNÉ, ZVLÁŠTNÍ, PŘÍKLADNÉ NEBO VYPLÝVAJÍCÍ ŠKODY (VČETNĚ, ALE NEJEN, ŠKOD VZNIKLYCH NARUŠENÍM DODÁVEK ZBOŽÍ NEBO SLUŽEB; ZTRÁTOU POUŽITELNOSTI, DAT NEBO ZISKŮ; NEBO PŘERUŠENÍM OBCHODNÍ ČINNOSTI) JAKKOLIV ZPŮSOBENÉ NA ZÁKLADĚ JAKÉKOLIV TEORIE O ZODPOVĚDNOSTI, AŽ UŽ PLYNOUCÍ Z JINÉHO SMLUVNÍHO VZTAHU, URČITÉ ZODPOVĚDNOSTI NEBO PŘEČINU (VČETNĚ NEDBALOSTI) NA JAKÉMKOLIV ZPŮSOBU POUŽITÍ TOHOTO SOFTWARE, I V PŘÍPADĚ, ŽE DRŽITEL PRÁV BYL UPOZORNĚN NA MOŽNOST TAKOVÝCH ŠKOD.